

Analýza hrozeb teroristických útoků na území České republiky

The treat of terrorist attacks analysis in the Czech republic

Bc. Daniel Hulenka

Diplomová práce
2011

 Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta aplikované informatiky

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta aplikované informatiky
akademický rok: 2010/2011

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Bc. Daniel HULENKA**
Osobní číslo: **A10958**
Studijní program: **N 3902 Inženýrská informatika**
Studijní obor: **Bezpečnostní technologie, systémy a management**

Téma práce: **Analýza hrozeb teroristických útoků na území České republiky**

Zásady pro vypracování:

1. Zpracujte rešerši literatury, která se vztahuje k tématu DP.
2. V rámci východiskové hypotézy definujte bezpečnostní prostředí České republiky ve vztahu k procesu probíhající globalizace.
3. Analyzujte asymetrické bezpečnostní hrozby nevojenského charakteru, mezinárodní terorismus, organizovaný zločin, hrozby v ekonomických a sociálních oblastech.
4. Vymezte bezpečnostní systém ČR v rámci boje proti terorismu (BIS, UOOZ, VOZ atd.)
5. Analyzujte aktuální hrozby teroristických útoků na území České republiky ve vztahu k migraci a azylové politice
6. Uveďte vlastní návrhy a postupy k možné eliminaci hrozeb teroristických útoků na území ČR.

Rozsah diplomové práce:

Rozsah příloh:

Forma zpracování diplomové práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

1. EICHLER, Jan. Mezinárodní bezpečnost v době globalizace, 1. vyd. Praha: Portál, 2009. ISBN 9788073675400.
2. HOBBSAWN, Eric. Globalizace, demokracie a terorismus, 1. vyd. Academia 2009. ISBN 9788020017253.
3. MAREŠ, Miroslav. Pravicový extremismus a radikalismus v ČR. 1. vyd. Brno: Barrister a Principal, 2003. ISBN 808659845.
4. MAREŠ, Miroslav. Terorismus v ČR, 1. vyd. Brno: Centrum strategických studií 2005. ISBN 8090333389.
5. NĚMEC, Miroslav. Organizovaný zločin: aktuální problémy organizované kriminality a boje proti ní, 1. vyd. Praha: Naše vojsko, 1995. ISBN 8020604723.
6. NOŽINA, Miroslav. Mezinárodní organizovaný zločin v ČR, 1. vyd. Praha: Themis, 2003. ISBN 8073120186.
7. Výroční zprávy BIS a ÚOOZ PČR.

Vedoucí diplomové práce:

PhDr. Mgr. Stanislav Zelinka

Ústav bezpečnostního inženýrství

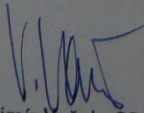
Datum zadání diplomové práce:

28. února 2011

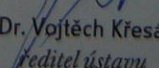
Termín odevzdání diplomové práce:

17. října 2011

Ve Zlíně dne 28. února 2011

prof. Ing. Vladimír Vašek, CSc.
děkan

doc. RNDr. Vojtěch Křesálek, CSc.
ředitel ústavu

ABSTRAKT

Hlavním cílem diplomové práce je analyzovat nejpravděpodobnější hrozby teroristických útoků v ČR, popis bezpečnostního prostředí České republiky v souvislosti s těmito hrozbami a rovněž přehled bezpečnostního systému z hlediska složek, které se bojem proti terorismu zabývají. Analýza bude prováděna především v souvislosti s hrozbami, jako jsou: organizovaný zločin, mezinárodní terorismus, extremismus, migrace a azyl. Výsledkem práce bude návrh, jak nejlépe eliminovat tuto velmi aktuální hrozbu a upozornění na slabiny bezpečnostního prostředí ČR. Vzhledem k tomu, že se v dané souvislosti jedná o bezprostřední hrozbu ohrožení zájmu bezpečnosti ČR, je však tato práce limitována použitím resp. nemožností přístupů k smlouvám, dohodám, informacím a dokumentům, které podléhají určitému stupni utajení.

Klíčová slova:

Bezpečnostní prostředí, terorismus, extremismus, bezpečnostní složky, migrace, azyl, organizovaný zločin, hrozba útoků

ABSTRACT

The main aim of the thesis is to analyze the most likely threat of terrorist attacks in the Czech Republic, a description of the security environment in the Czech Republic in relation to these threats, as well as an overview of the security system in terms of components that are involved in the fight against terrorism. The analysis will be conducted mainly in connection with threats such as: organized crime, international terrorism, extremism, migration and asylum. The result of the work will be proposal, how best to eliminate this threat, and warning to the weaknesses of the security environment of the Czech Republic. Given that in this context is an imminent threat of danger to the interests of safety of the Czech Republic, but this work is limited to the use or inability of access to contracts, agreements, information and documents subject to a certain degree of secrecy.

Keywords:

Security environment, terrorism, extremism, security forces, migration, asylum, organized crime, the threat of attacks

Poděkování:

Děkuji vedoucímu diplomové práce PhDr. Mgr. Stanislavu ZELINKOVI za odbornou pomoc a metodické vedení při vypracování diplomové práce.

Dále chci poděkovat své rodině a přátelům za obětavý a vstřícný přístup po celou dobu studia na Univerzitě Tomáše Bati ve Zlíně.

Prohlašuji, že

- beru na vědomí, že odevzdáním diplomové/bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby;
- beru na vědomí, že diplomová/bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k prezenčnímu nahlédnutí, že jeden výtisk diplomové/bakalářské práce bude uložen v příruční knihovně Fakulty aplikované informatiky Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně a jeden výtisk bude uložen u vedoucího práce;
- byl/a jsem seznámen/a s tím, že na moji diplomovou/bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3;
- beru na vědomí, že podle § 60 odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- beru na vědomí, že podle § 60 odst. 2 a 3 autorského zákona mohu užít své dílo – diplomovou/bakalářskou práci nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- beru na vědomí, že pokud bylo k vypracování diplomové/bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tedy pouze k nekomerčnímu využití), nelze výsledky diplomové/bakalářské práce využít ke komerčním účelům;
- beru na vědomí, že pokud je výstupem diplomové/bakalářské práce jakýkoliv softwarový produkt, považují se za součást práce rovněž i zdrojové kódy, popř. soubory, ze kterých se projekt skládá. Neodevzdání této součásti může být důvodem k neobhájení práce.

Prohlašuji,

- že jsem na diplomové práci pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.
- že odevzdaná verze diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

Ve Zlíně

.....
podpis diplomanta

Obsah

ÚVOD	10
1 BEZPEČNOSTNÍ PROSTŘEDÍ ČESKÉ REPUBLIKY	13
1.1 SOUČASNÁ SITUACE BEZPEČNOSTNÍHO PROSTŘEDÍ	13
1.2 MEZINÁRODNÍ ORGANIZACE OVLIVŇUJÍCÍ BEZPEČNOSTNÍ PROSTŘEDÍ ČR	17
1.2.1 ORGANIZACE SPOJENÝCH NÁRODŮ – OSN	17
1.2.2 ORGANIZACE PRO BEZPEČNOST A SPOLUPRÁCI V EVROPĚ – OBSE	18
1.2.3 SEVEROATLANTICKÁ ALIANCE – NATO.....	18
1.2.4 EVROPSKÁ UNIE – EU.....	19
1.3 ZMĚNY V BEZPEČNOSTNÍM SYSTÉMU ČR V SOUVISLOSTI SE VSTUPEM ČR DO NATO A EU A V REAKCI NA 11. ZÁŘÍ 2001	21
2 BEZPEČNOSTNÍ HROZBY NEVOJENSKÉHO CHARAKTERU – MEZINÁRODNÍ TERORISMUS, ORGANIZOVANÝ ZLOČIN, EXTREMISMUS	25
2.1 TERORISMUS	25
2.1.1 VYMEZENÍ POJMU.....	25
2.1.2 TYPY TERORISMU.....	27
2.1.3 NEJZNÁMĚJŠÍ TERORISTICKÉ ORGANIZACE	30
2.1.4 ZVÝŠENÉ RIZIKO HROZBY TERORISTICKÝCH ÚTOKŮ V ČR V SOUVISLOSTI S MEZINÁRODNÍM TERORISMEM.....	30
2.1.5 OHROŽENÍ ZÁJMŮ ČESKÉ REPUBLIKY V ZAHRANIČÍ.....	32
2.2 ORGANIZOVANÝ ZLOČIN	33
2.2.1 ORGANIZOVANÝ ZLOČIN VS. TERORISMUS	33
2.2.2 BEZPEČNOSTNÍ HROZBA PRO ČR V SOUVISLOSTI S ORGANIZOVANÝM ZLOČINEM A KRIMINALITOU	35
2.3 EXTREMISMUS	38
2.3.1 DEFINICE A ZÁKLADNÍ RYSY	38
2.3.2 PRAVICOVÝ EXTREMISMUS V ČR	39
2.3.3 LEVICOVÝ EXTREMISMUS V ČESKÉ REPUBLICE.....	42
2.3.4 BEZPEČNOSTNÍ HROZBA PRO ČR V SOUVISLOSTI S PRAVICOVÝM EXTREMISMEM.....	43
2.4 BEZPEČNOSTNÍ HROZBA TERORISTICKÉHO ÚTOKU V ČR, KTERÁ S ČESKOU REPUBLIKOU NEMÁ PŘÍMOU SOUVISLOST	45
3 BEZPEČNOSTNÍ SYSTÉM ČR	46
3.1 ZÁKLADNÍ ZÁKONNÁ ÚPRAVA POJMU	46
3.2 BEZPEČNOSTNÍ SLOŽKY ČESKÉ REPUBLIKY PODÍLEJÍCÍ SE NA	

BOJI PROTI TERORISMU	48
3.2.1 ZPRAVODAJSKÉ SLUŽBY	50
3.2.2 POLICEJNÍ SLOŽKY	51
3.2.3 DALŠÍ SLOŽKY PODÍLEJÍCÍ SE NA BEZPEČNOSTNÍ PROBLEMATICE V ČR	53
4 BEZPEČNOSTNÍ HROZBY TERORISTICKÝCH ÚTOKŮ NA ÚZEMÍ ČESKÉ REPUBLIKY VE VZTAHU K MIGRACI A AZYLOVÉ POLITICE.....	56
4.1 MIGRACE	56
4.1.1 LEGÁLNÍ MIGRACE.....	57
4.1.2 NELEGÁLNÍ MIGRACE	58
4.2 MEZINÁRODNÍ OCHRANA (AZYL).....	59
4.3 BEZPEČNOSTNÍ HROZBA V SOUVISLOSTI S MIGRAČNÍ A AZYLOVOU POLITIKOU	60
5 NÁVRHY K MOŽNÉ ELIMINACI HROZEB TERORISTICKÝCH ÚTOKŮ NA ÚZEMÍ ČESKÉ REPUBLIKY	64
5.1 KOMUNIKACE MEZI BEZPEČNOSTNÍMI SLOŽKAMI.....	64
5.2 EFEKTIVITA PRÁCE BEZPEČNOSTNÍCH SLOŽEK	65
5.3 DEMOKRACIE V ČESKÉ REPUBLICE.....	66
5.4 ZPŘÍSNĚNÍ AZYLOVÉ POLITIKY.....	67
5.5 PRÁVNÍ ÚPRAVA.....	68
ZÁVĚR	69
ZÁVĚR V ANGLIČTINĚ.....	71
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	73
SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK	76
SEZNAM OBRÁZKŮ	78
SEZNAM TABULEK.....	79
SEZNAM PŘÍLOH.....	80

ÚVOD

Česká republika a terorismus. Do roku 1989 víceméně neznámé slovní spojení. Do této doby bylo slovo terorismus pro naprostou většinu české a slovenské populace pojmem, který se měl snad týkat pouze kapitalistického světa za Železnou oponou¹. Po pádu socialistického bloku, otevření hranic, a především vstupu České republiky do EU (Evropská unie) a NATO (Severoatlantická aliance), už to byl pojem, který začal nabývat na významu a zvyšoval možnou hrozbu pro bezpečnost našeho státu. Ještě více vešel ve známost po útocích v září 2001 v USA², později útocích v Londýně³ a Madridu⁴. Pořád ale pro většinu Čechů něco „daleko“, něco co se možná týká našich vojáků na misích v Afghánistánu, Iráku apod. Něco co by se mělo České republice vyhnout, a to především z důvodu naší „malosti“. Vždyť koho by měla naše republika v zahraničí nějak zajímat? Proč by se měl nějaký radikální muslim zabývat teroristickým útokem na zemi, které je nejvíce v poslední době známá prezidentem, který „krade tužky“?

Ale pak přišlo Norsko⁵. Je pravda, že Norsko je větší země, než je ČR, má poloviční počet obyvatel než ČR, ale jako možný cíl teroristického útoku je stejně málo pravděpodobné jako naše republika. A o to právě jde – v současné době již nelze chápat terorismus jen v souvislosti s mezinárodními teroristickými organizacemi, jejichž jednotliví členové prošli výcvikovými tábory v Afghánistánu, jsou dlouhodobí členové

---

¹ označení pro neprostupnou hranici mezi západním a východním blokem v době studené války

² série koordinovaných teroristických útoků, které se uskutečnily 11. září 2001 ve Spojených státech amerických. Teroristé unesli 4 letadla, 2 z nich narazila do věží Světového obchodního centra v New Yorku, které se později zřítily, další letadlo narazilo do Pentagonu, sídla Ministerstva obrany a čtvrté letadlo se zřítilo po souboji mezi pasažéry letadla a teroristy. Celkem zemřelo 2977 osob.

³ 7. července 2005 došlo v Londýně k sérii teroristických bombových útoků, které si vyžádaly 52 obětí. Teroristé útoky provedli v dopravních prostředcích (metro a autobus) sebevražedným odpálením trhaviny.

⁴ Dne 11. března 2004 byla provedena série teroristických útoků na vlakový systém v Madridu. Islámští teroristé nechali 13 nástražných výbušných systémů v taškách v několika různých vlacích a ty pak za pomoci mobilního telefonu odpálili. Celkem zahynulo 191 osob.

⁵ Dne 22. července 2011 provedl norský občan dva teroristické útoky, kdy nejdříve v Oslu odpálil trhavinu (následkem zemřelo 8 osob) a později zastřelil na ostrově Utøya 69 převážně mladých lidí.

nějaké teroristické buňky apod. Útočníkem může být jedinec, u kterého by to nikdo, ani rodina, nejbližší přátelé nikdy nepředpokládali. Jedinec, který v teroristu „vyrostl“ sám na internetu nebo vlivem jiných mediálních prostředků. Bez bližších vazeb na teroristickou organizaci. A tyto fakta opět zvyšují možnou hrozbu teroristického útoku v České republice.

Hrozba terorismu je v současné době velmi aktuálním tématem ve všech demokratických zemích celého světa. Některé země se přímého rizika teroristických útoků obávají, po svých zkušenostech, o něco více (např. USA, Velká Británie⁶), některé o něco méně (např. Chorvatsko, Island⁷). Ale jako hrozbu vnímají terorismus všechny bez rozdílu. Skoro každý den ve zprávách slyšíme o uskutečněném teroristickém útoku a počtu obětí. I když naprostá většina těchto útoků se odehrává v politicky nestabilních zemích jako je Irák nebo Afghánistán, tak přesto nejsme schopni vyloučit, že slovo „teroristický útok“ se nebude v zítřejších novinách skloňovat v souvislosti s Českou republikou – podobně jako v Norsku. Terorismus nelze ale dávat do souvislosti pouze s tzv. „islamizací světa“, ale jsou zde i další „nenáboženské“ hrozby útoků, které lze označit jako teroristické. I analýza hrozeb těchto útoků bude součástí této práce.

V České republice je několik bezpečnostních složek, které se danou problematikou zabývají. Jejich přehledu se bude věnovat jedna z kapitol této práce a přínosem práce bude rovněž získání informací, které mají souvislost se spoluprací jednotlivých složek.

Přínos diplomové práce lze spatřovat ve skutečnosti, že diplomant se problematikou terorismu a extremismu dlouhodobě zabýval v jedné z bezpečnostních složek, které se na potírání terorismu v ČR podílejí, a mohl proto, čerpat z praktických zkušeností, které při této práci získal.

---

⁶ Země, které se ve velké míře angažují v celosvětovém boji proti terorismu. Vojáci těchto zemí tvoří převážnou část mezinárodních vojenských sil v Afghánistánu a Iráku. Pro radikální muslimy představují „Zlo západu“

⁷ Země, které naopak mají umírněnou zahraniční politiku, jsou známy svým cestovním ruchem, nejsou to primární cíle teroristů.

Zpracováním a analýzou tohoto tématu bude závěr, který zodpoví pravděpodobnost teroristického útoku v České republice.

Zdrojem informací byla především knižní literatura, články dostupné na internetu, informace získané z výročních zpráv policejních a zpravodajských složek, médií, aktuálních právních předpisů, statistických údajů a rovněž profesní zkušenosti autora.

1 BEZPEČNOSTNÍ PROSTŘEDÍ ČESKÉ REPUBLIKY

1.1 Současná situace bezpečnostního prostředí

Bezpečnostní prostředí je vlastně vnějším prostředím ovlivňujícím bezpečnostní politiku státu. Pro bezpečnostní prostředí České republiky nejvíce znamenal rok 1989⁸. Tento rok byl naprosto zlomovým v rámci bezpečnostní politiky státu. Před rokem 1989 jsme byli díky Železné oponě izolováni od ostatního světa. Po roce 1989 jsme se stali státem, který je součástí globalizace a plnohodnotným členem světového společenství. Sousedy České republiky jsou státy, které jsou všechny členy EU a kromě Rakouska rovněž členy NATO. Tyto organizace jednoznačně posilují bezpečnost České republiky. A to na rozdíl od minulosti, kdy existovalo vojenské uskupení států Varšavské smlouvy, kterého byla ČR členem. Toto uskupení mělo sice na jednu stranu existovat na obranu proti západním mocnostem v rámci Studené války, ale na druhou stranu jsme si paradoxně nemohli být jisti, zda reálné nebezpečí pro ČR více nehrozí od našich „vojenských partnerů“ (vpád spojeneckých vojsk v roce 1968⁹).

Po roce 1989 se objevuje pojem „nové bezpečnostní prostředí“, kterým se jeho uživatelé snažili odlišit novodobou situaci od situace v období studené války a bipolárního rozdělení světa. Jako signifikantní pro toto (tehdy) nové bezpečnostní prostředí jsou zpravidla uváděny následující charakteristiky:

- Minimalizace nebezpečí vzniku globálního konfliktu mezi Západem a Východem, která je dána rozpuštěním Varšavské smlouvy (30. 6. 1991), rozpadem Sovětského svazu (12. 12. 1991) a postupným faktickým zánikem východního bloku. Současně s dezintegrací východní části evropského kontinentu jsou navazovány smluvní vztahy se Západem, které upravují vzájemné poměry v politické

---

⁸ 17. listopadu 1989 došlo ke studentským demonstracím, které vedly k pádu komunistického režimu v Československu.

⁹ Dne 20. srpna 1968 došlo k invazi vojsk Varšavské smlouvy do Československa na žádost konzervativního křídla komunistické strany. Vojska tehdejšího Sovětského svazu v Československu zůstala až do roku 1991.

i vojenské rovině. Např. je podepsána Smlouva o omezení počtu konvenčních sil v Evropě (19. 11. 1990), Pařížská charta pro novou Evropu (21. 11. 1990) deklarující mj. konec nepřátelství mezi Varšavskou smlouvou a NATO, ratifikovány jsou smlouvy START I (z anglického Strategic Arms Reduction Treaty - Dohoda o snížení počtu strategických zbraní) a START II (1991, 1992) atd. V souvislosti s úpadkem vlivu SSSR došlo i ke změnám státoprávního uspořádání řady zemí Střední a Východní Evropy (sjednocení Německa, rozpad Československa a Jugoslávie), které definitivně pozměnily geopolitickou situaci v této části kontinentu. Státy bývalé Varšavské smlouvy se postupně stávají členy NATO.

- Pokles pravděpodobnosti přímé agrese mezi státy. Rozpadem Varšavské smlouvy a SSSR se výrazně snížilo riziko globálního konfliktu. Supervelmoci se začaly mnohem více soustřeďovat na řešení domácích problémů a především Ruská federace ztratila vliv na dění v bývalých zájmových oblastech SSSR. Devadesátá léta jsou obdobím vzniku nových národních států, jejichž existence je důsledkem emancipace dosud nesamostatných etnických skupin (především státy bývalého SSSR a Jugoslávie).
- Aktivizace globálních a regionálních mezinárodních bezpečnostních organizací. Uvolnění bipolárního uspořádání světa a omezení vlivu supervelmocí otevřelo prostor pro oživení stávajících nebo pro vznik nových bezpečnostních organizací. Zřejmá je revitalizace dlouhodobě paralyzované Organizace spojených národů, vznikla Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě (jako organizace v roce 1994), NATO se postupně přeměnilo z obranné na bezpečnostní organizaci, Evropská unie ustavila Společnou zahraniční a bezpečnostní politiku (1992), Západoevropská unie přijala tzv. Petersberskou deklaraci (1992) apod.
- Nahrazování tradiční reaktivní doktríny OSN aktivnějšími přístupy. Narůstá role mezinárodních organizací a rovněž narůstají vnitrostátní konflikty. Proto OSN mnohem více zaktivňuje přístup a rozšiřuje svou agendu v oblasti udržování míru a prevence konfliktů. Kromě přímé účasti na řešení konfliktů vzrostla např. její role při spolupráci s regionálními bezpečnostními organizacemi při zajišťování post konfliktní asistence, dohledu nad odzbrojováním, proliferací zbraní apod.

- Postupné proměňování názorů na nedotknutelnost principu svrchovanosti a nevměšování se do vnitřních záležitostí suverénních států a důraz na prosazování univerzality lidských práv. Postupující globalizace a zmenšování významu národního státu jako jednotky v systému mezinárodních vztahů vedou k diskusím o nadřazenosti lidských práv nad suverenitou státu a dochází k průlomům, kdy mezinárodní organizace ve jménu univerzálních hodnot zasahují do dosud vnitřních záležitostí národních států. Tento bod je v současnosti velmi aktuální a bezprostředně souvisí s hrozbou terorismu (Irák, Afghánistán).[16]

Veškeré uvedené skutečnosti, které souvisí s tímto novým pojetím bezpečnostního prostředí, jsou velmi úzce spjaty s bezpečnostní situací České republiky. Toto nové globální rozložení světa na jedné straně bezpečnostní prostředí ČR upevňuje, na druhé straně ale přináší pro ČR nové bezpečnostní hrozby.

Změny, které v rámci bezpečnostního prostředí přinesl pro Českou republiku rok 1989 lze pro přehlednost uvést v následující tabulce č. 1:

<i>Bezpečnostní prostředí před rokem 1989</i>	<i>Bezpečnostní prostředí po roce 1989</i>
<i>Vojenská moc západu</i>	<i>Terorismus, drogové mafie, organizovaný zločin</i>
<i>Pevná bipolarita</i>	<i>Globalizace světa</i>
<i>USA nepřítel</i>	<i>USA spojenec</i>
<i>Jediná hrozba – Západ (známá hrozba)</i>	<i>Různé hrozby (neznámé hrozby)</i>
<i>Zneužití zbraní ke strategickému útoku</i>	<i>Zneužití zbraní k teroristickému útoku</i>
<i>Politická činnost v rámci východního bloku</i>	<i>Mezinárodní politická činnost</i>

Tabulka 1. Změna bezpečnostní prostředí ČR s rokem 1989

Z hlediska teritoriálního vymezení bezpečnostního prostředí, v němž se nachází Česká republika, můžeme prostředí rozdělit na tři části:

Bezprostřední bezpečnostní prostředí – toto zahrnuje především sousední státy (Rakousko, Polsko, Německo, Slovensko) a případně též i jejich sousedy vzhledem k určité možnosti rozšíření případné krizové situace a regionální integrační, politické a hospodářská uskupení (Visegrádská čtyřka, CEFTA atd.¹⁰). Vývoj v tomto prostředí je do určité míry samostatně ovlivnitelný zahraniční politikou České republiky a je v možnostech naší země zde účinně zasáhnout diplomaticky, hospodářsky (např. sankcemi) či vojensky.

Blízké bezpečnostní prostředí – zahrnuje evropské státy a velká integrační a hospodářská a bezpečnostní uskupení (Evropská unie, NATO aj.). Vývoj v něm je ovlivnitelný Českou republikou pouze v určitém, různě omezeném rozsahu, v závislosti na charakteru a významu konkrétní události, navíc zpravidla pouze zprostředkovaně, nepřímou, tzn. zejména formou účasti (zapojení) České republiky do projednání konkrétních záležitostí na půdě mezinárodních organizací s evropskou působností (Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě - OBSE, NATO, EU), méně již formou dvoustranných či jiných jednání a vztahů.

Vzdálené bezpečnostní prostředí – zahrnuje hlavní zájmové oblasti světových a evropských mocností (např. strategické surovinové základny, komunikační trasy apod.) a vývoj v něm je politikou České republiky v podstatě neovlivnitelný nebo pouze ve velmi omezeném rozsahu, tzn. zpravidla formou účasti (zapojení) České republiky do projednání konkrétních záležitostí na půdě mezinárodních organizací s celosvětovou působností (OSN). [27]

---

¹⁰ Visegrádská čtyřka - aliance čtyř států střední Evropy: Česka, Maďarska, Polska, Slovenska, která byla založena, aby sloužila ke spolupráci čtyř středoevropských zemí na jejich cestě k evropské integraci.

CEFTA – z angl. Central European Free Trade Agreement, tedy Středoevropská zóna volného obchodu, sdružuje některé evropské země, které nejsou členy Evropské unie, ale jednou pravděpodobně budou. Založena v roce 1992.

1.2 Mezinárodní organizace ovlivňující bezpečnostní prostředí ČR

V současné době, kdy jedna z hlavních myšlenek je, navzdory všem problémům (Řecko apod.¹¹), integrace Evropy a rovněž, kdy bezpečnostní hrozby jednotlivým státům jsou vzájemně provázány, je velice důležitá účast České republiky v mezinárodních bezpečnostních organizacích. Česká republika je mimo jiná aktivně činná v organizacích Severoatlantická aliance (NATO), Evropská unie (EU), Organizace spojených národů (OSN) a rovněž Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě (OBSE). Členství v těchto organizacích zvyšuje bezpečnost České republiky v mezinárodním měřítku a zároveň zavazuje Českou republiku ke společné ochraně bezpečnosti po celém světě. Je důležité, aby jednotliví členové co nejlépe spolupracovali a zejména se snažili předcházet jednotlivým konfliktům a řešili je pokud možno na poli diplomacie a ne na poli vojenských intervencí.

1.2.1 Organizace spojených národů – OSN

Jedná se o nástupce Společnosti národů a vznikla v roce 1946 na základě přijetí charty OSN 50 státy včetně tehdejší ČSR. Cílem této organizace je především zachování míru, nenásilné řešení konfliktů a zajištění mezinárodní spolupráce. V současnosti má 193 států, což jsou skoro všechny státy na světě. Výkonným orgánem je Rada bezpečnosti OSN, již přísluší základní odpovědnost za udržení mezinárodního míru a bezpečnosti a jejíž rezoluce jsou právně závazné. Rada bezpečnosti má 15 členů – z nichž 5 je stálých a dalších 10 nestálých (volených v dvouletém období). Stálými členy Rady bezpečnosti jsou: Čína, Francie, Rusko, Spojené státy americké a Velká Británie.

---

¹¹ V současné době má Řecko obrovské ekonomické problémy, které dělají problémy celé eurozóně. Na pomoc Řecku z jeho krize byly již vydány miliardy eur.

1.2.2 Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě – OBSE

Jedná se o mezinárodní bezpečnostní organizaci, která vznikla v roce 1955 transformací Konference o bezpečnosti a spolupráci v Evropě (KBSE – Helsinská konference). Tato konference měla zajistit mír a prohloubit spolupráci mezi evropskými státy. Dohromady má organizace v současné době 56 členů, z nichž je většina evropských. Patří zde ale i státy zakavkazské, středoasijské, USA a Kanada. Mezi úkoly patří prevence lokálních konfliktů, podpora a rozvoj plně demokratické společnosti, obnovování stability a míru ve válečných oblastech, prosazování kolektivní bezpečnosti a odstraňování rozdílů mezi státy.[17]

1.2.3 Severoatlantická aliance – NATO

Jedná se o euroatlantický mezinárodní vojenský pakt. Byl založen 4. dubna 1949 a sídlí v Bruselu v Belgii. Česká republika je členem od roku 1999. Vznikl podepsáním Washingtonské smlouvy v reakci na atmosféru po válce. Slovy prvního generálního tajemníka Hastingse Ismaye bylo úkolem NATO „udržet Ameriku v Evropě, Rusko mimo západní Evropu a Německo při zemi“.[6]

V současnosti je cílem NATO především ochrana bezpečnosti a svobody pro trvalé udržení míru. V rámci změny mezinárodní politiky a aktuálních bezpečnostních hrozeb je nutné pružné přizpůsobení na dané hrozby – ať už se jedná o terorismus nebo např. zbraně hromadného ničení. Vztah mezi jednotlivými členskými státy je založen především na možnosti vzájemné konzultace, komunikaci a spolupráci jak v oblasti politické, tak hospodářské a především vojenské. V současnosti je členem Severoatlantické aliance 28 členských států.

Po pádu Berlínské zdi se Aliance angažovala ve válce v Jugoslávii. První vojenské operace NATO v historii proběhly v letech 1992 – 1995 při válce v Bosně a Hercegovině. Základem Severoatlantické smlouvy je článek 5: „Smluvní strany se dohodly, že ozbrojený útok proti jedné nebo více z nich v Evropě nebo Severní Americe bude považován za útok proti všem, a proto odsouhlasily, že dojde-li k takovému ozbrojenému útoku, každá z nich uplatní právo na individuální nebo kolektivní obranu, uznané článkem 51 Charty Spojených národů, pomůže smluvní straně nebo stranám takto napadeným tím, že

neprodleně podnikne sama a v souladu s ostatními stranami takovou akci, jakou bude považovat za nutnou, včetně použití ozbrojené síly, s cílem obnovit a udržet bezpečnost severoatlantické oblasti.“.[12] Tento článek je pro Českou republiku největší garancí bezpečnosti, kterou nám tato organizace dává. Článek byl použit poprvé právě s teroristickým útokem a to v září 2001, což znamená, že útok byl považován za útok proti všem (tehdy 19) členským státům. Mezi osm oficiálních operací provedených NATO patří operace Eagle Assist (Pomoc orla; hlídání amerického vzdušného prostoru) a operace Active Endeavour (Aktivní snaha), námořní operace mající za cíl zabránit pohybu teroristů a zbraní hromadného ničení a obecně zvýšit bezpečnost námořní dopravy, která probíhá od 4. října 2001. V srpnu 2003 NATO započalo svou první operaci mimo Evropu, když převzala kontrolu nad Mezinárodními bezpečnostními podpůrnými silami (ISAF) v Afghánistánu. ISAF měly původně za úkol zajistit Kábul a okolí proti Tálibánu a Al-Káidě, aby mohla fungovat vláda Hámida Karzáiho. 13. října 2003 Rada bezpečnosti OSN jednohlasně schválila rozšíření působnosti ISAF na zbytek území Afghánistánu.[18]

1.2.4 Evropská unie – EU

Předchůdcem této organizace bylo Evropské společenství uhlí a oceli, které vzniklo v roce 1951 jako prevence hrůz druhé světové války a zároveň jako prostředek dohledu nad případným dalším německým zbrojením. V roce 1957 pak zakládajících 6 států uzavřelo další smlouvy a vzniklo Evropské hospodářské společenství a Evropské společenství pro atomovou energii. Všechny tyto společenství se sloučily v roce 1967 a začalo se hovořit o Evropských společenstvích. Evropská unie vznikla podepsáním Maastrichtské smlouvy v listopadu 1993. Jeden z nejdůležitějších dokumentů v rámci EU byl přijat v roce 1995. Jednalo se o Schengenskou dohodu o postupném odstraňování kontrol na společných hranicích. V roce 1995 byla podepsána i druhá Schengenská dohoda, která vstoupila v platnost v roce 1995. Tímto byl vytvořen Schengenský prostor, v němž se osoby a zboží mohou pohybovat v zásadě bez omezení. Česká republika se stala plnohodnotným členem EU dne 1. května 2004. V rámci Schengenského prostoru byl z důvodu zvýšené kontroly na vnějších hranicích zaveden Schengenský informační systém (SIS), který umožňuje v rámci EU rychlou výměnu informací nejen o osobách podezřelých z trestných činů, ale i o odcizených a padělaných dokladech nebo o odcizeném majetku.

Z bezpečnostního hlediska je také velmi důležitý vznik Europolu. Tato organizace se zabývá potíráním kriminality a prosazováním práva v oblastech praní špinavých peněz a padělání, obchodu s drogami, vozidly, lidmi a kulturními statky, dále v oblasti terorismu, přistěhovalectví a ekologické kriminality.

Mezi činnosti Europolu patří výměna dat a informací mezi mezinárodními policejními úřady, poskytování odborných a technických informací, zpravodajská činnost (vytváření analýz a zpráv). Protože Europol nemá výkonnou moc, která by překračovala hranice států (nejedná se tedy např. o zatýkání apod.), funguje na principu mezinárodní strategické spolupráce.

V souvislosti s terorismem lze především zmínit důležitý dokument, jehož konečná verze byla přijata v prosinci roku 2003 na zasedání Rady Evropské unie v Bruselu, a ve kterém byl poprvé v historii Evropské unie nastíněn společný evropský přístup ke klíčovým bezpečnostním otázkám současného světa. Evropská bezpečnostní strategie identifikuje základní hrozby pro bezpečnost Evropské unie, kterými jsou terorismus, proliferace zbraní hromadného ničení, regionální konflikty, nefunkční státy a organizovaný zločin, a navrhuje způsoby, jak těmto hrozbám společně čelit. V souvislosti s těmito hrozbami je kladen důraz na předcházení krizí, především mimo území EU, kde se tyto hrozby rozvíjí nejdříve. [21]

Přestože se Evropská unie nemusí stát terčem teroristických aktivit jako celek, některé členské země stojí v popředí zájmu radikálních skupin a jsou jimi považovány za jejich "legitimní cíl". Důvodem může být zapojení těchto zemí v Afghánistánu a Iráku nebo např. zákon zakazující nošení islámských šátků ve školách, schválený ve Francii. V minulosti došlo k naplnění těchto hrozeb teroristickými útoky v Madridu, útokem na britský konzulát a banku v Istanbulu nebo únosy občanů některých zemí v Iráku, Saudské Arábii a Afghánistánu.

1.3 Změny v bezpečnostním systému ČR v souvislosti se vstupem ČR do NATO a EU a v reakci na 11. září 2001

Se vstupem do NATO se Česká republika zařadila mezi exportéry bezpečnosti a tomu do značné míry odpovídalo i zaměření bezpečnostní politiky. Země vstoupila do elitního euroatlantického klubu a byla vtahována i do jeho bezpečnostní, zpravodajské a další spolupráce. Určité nedostatky vnitřních bezpečnostních komponent v naznačených směrech, tj. zejména hospodářské a finanční kriminality, nedostatečné využívání finančních nástrojů v boji se zločinem a postupů proti praní peněz, nebyly adekvátně řešeny.

Převaha vojenské bezpečnosti a členství v NATO měla také některé deformující dopady do bezpečnostní oblasti. Zřejmě chybně byl postaven koncept utajování informací a prověřovaných osob, což vedlo k předimenzování investic do procedur zabezpečení komunikace, výběru a prověření toho, kdo smí či nesmí s informacemi přijít do styku. V tomto provozním pojetí bezpečnosti komunikačních prostředků a osob však zanikla práce se samotným obsahem informací, jejich bezpečnostní zkoumání, včasné vyhodnocování a transformace do obranných aktivit. Technicistní pojetí bezpečnosti komunikace informací, namísto kvality a struktury jejich shromažďování a analýzy, představuje nepříznivý důsledek chybného pojetí členství v NATO s dlouhodobými a nákladnými dopady. Bezpečnost se rovněž zaměřila především na vojenské, a s vojenskou obranou spjaté, utajované skutečnosti, čímž byla podceněna nevojenská a vnitřní bezpečnost a s ní spjaté informace, kvalita a způsob jejich shromažďování, vyhodnocování i utajení. Naddimenzované investice do utajování vojenských skutečností měly za následek investiční stagnaci v oblasti komunikace a koordinace zabezpečení i analýzy policejních informací, jejich informační technologie podpory a modernizace IT infrastruktury vnitřní bezpečnosti. Následující vývoj ovšem ukázal, že tyto nepříznivé dopady přecenění „konvenční“ vojenské dimenze obrany a podcenění vnitřní bezpečnosti nepostihly jen náš bezpečnostní systém.

V září 2001 došlo k zaskočení bezpečnostního systému, posílené vyřazením NATO z procesu regenerace bezpečnostních kapacit i nízkou úrovní spolupráce s USA v oblasti vnitřní nevojenské bezpečnosti, v zásadě prudce re-alokovalo pozornost na otázky vnitřní bezpečnosti a zejména na koordinaci jednotlivých složek systému, zajišťujících tuto

bezpečnost. Vojenské komponenty obrany se vrátily do aktivní bezpečnostní politiky později při podpoře protiteroristické kampaně USA v Afghánistánu, Kuvajtu a Iráku. V adaptaci vnitřního bezpečnostního systému na nová asymetrická rizika na teritoriu, jakož i v okolí České republiky, se začala formovat specifická bezpečnostní, zpravodajská a policejní spolupráce, která měla i evropský rozměr.

Jak vznik koordinačního orgánu zpravodajských služeb (ZS) a potřeba systematického vyhodnocování informací a rizik, tak zejména potřeba bezpečnostních orgánů a politiky pracovat se zcela novou situací, generovaly nové nároky a úkoly vůči bezpečnostnímu systému i bezpečnostní politice země – počínaje otázkou schopnosti politické sféry odpovědně a kvalifikovaně zacházet s vitálními bezpečnostními informacemi (např. otázka pobytu Muhammada Atty¹² v České republice nebo existence či neexistence bezpečnostních rizik vzhledem k působení zahraničních zpravodajských důstojníků u nás), až po otázky celkové koordinace ZS, jejich orientaci, úkolování a vyhodnocování jejich práce, včetně mezinárodní spolupráce, která se mimo rámec NATO odvíjela spíše na bázi osobních kontaktů a důvěry.

Specifickou a novou otázkou pak byla spolupráce mezi ZS a Policíí ČR, právní ukotvení identifikace a vyšetřování teroristických hrozeb, připravenost justice vyrovnat se s novými hrozbami, ale i překonávání legislativních a justičních rozdílů mezi spolupracujícími zeměmi. Stav vnitřního práva a bezpečnosti se náhle stal novým faktorem podvazujícím mezinárodní spolupráci v zajištění bezpečnosti národní i evropské.

Útoky z 11. září 2001 pro bezpečnostní systém země představovaly a dodnes představují kvalitativní změnu, jejímž společným jmenovatelem byl krok od konvenčních obranných vojenských hledisek národní bezpečnosti a zajištění suverenity směrem k dosud značně stagnující vnitřní bezpečnosti a její schopnosti čelit asymetrickým hrozbám. Česká republika nebyla vystavena přímému teroristickému ohrožení nebo útoku, ale v souladu s vývojem po roce 2001 se potřebovala plně zapojit do obrany a zabezpečení země pomocí složek zaměřených na vnitřní bezpečnost, potřebovala také posílit důraz na koordinovanou

---

¹² Muhammad Atta byl vůdcem skupiny únosců letadel během Teroristických útoků 11. září 2001, který sám navedl Let American Airlines 11 do Severní věže Světového obchodního centra.

prevenci (zejména zpravodajské služby), protože navzdory růstu výkonnosti a investic do záchranného systému, terorismus vyžaduje předcházení útokům a nikoliv čekáním na odstranění následků.

V neposlední řadě pak bylo nutné upravit celý systém legislativy regulující zpravodajské a policejní vyšetřovací, ale i důkazní procedury a standardy, které byly dlouhodobě kultivovány vzhledem k jiným druhům zločinu, nikoli k terorismu.

Mnohé z rozebíraných vývojových problémů bezpečnostního systému se v souvislosti s terorismem proměnily v reálná bezpečnostní rizika. Vnitřní bezpečnost, její stav, flexibilita, výkonnost i justiční a právní zázemí, se staly hlavními nástroji a měřítky výkonnosti obrany proti terorismu.

EU byla v roce 2001 také na začátku formulace a realizace protiteroristické agendy, jakkoli měly jednotlivé členské státy diferencovanou zkušenost s terorismem již z minulosti. V době přístupových jednání nebyla bezpečnostní agenda související s mezinárodním terorismem rozvinutá. Po 11. září 2001 se tato situace výrazně změnila. V současnosti představují otázky vnitřní bezpečnosti jednu z nejdynamičtějších legislativních oblastí, ustavena byla i funkce tzv. protiteroristického koordinátora, který má mj. vyvíjet tlak na soulad v oblastech, které nejsou regulovány závaznou evropskou legislativou. Tlak na další posilování vnitřní bezpečnosti v Evropské unii dále roste a je reflektován i v Lisabonské smlouvě.

Akcelerace evropské agendy vnitřní bezpečnosti „homeland security“ po 11. září 2001 se dotýká některých oblastí, které dosud patřily do výlučné kompetence členských států, spolupráce byla spíše variabilní. Trend posilovat společné politiky za rámec pouhé koordinace bude dlouhodobý a z hlediska dotčených resortů (vnitřní obrany, zahraničí) obtížný proces. Potřeba koordinace a spolupráce na straně členských států – při vypadnutí NATO a při různě intenzivních národních zkušenostech s terorismem – vedla zatím spíše k bilaterální spolupráci různých členských zemí, mj. i na základě „tradiční“ spolupráce různých zemí (styky jejich zpravodajských služeb a policejních orgánů, ale i různé způsoby a tradice justičních orgánů, například speciální institut vyšetřujícího soudce apod.). Významný je mj. i trend k harmonizaci některých prvků trestního práva a možností vyšetřování teroristických a bezpečnostně – rizikových jevů. Evropská unie bude nesporně

prohlubovat svou dosud úspěšnou politiku na poli opatření proti praní peněz a zvyšování průhlednosti finančního prostředí. Tlakem řady zemí na změny tak patrně půjde o obousměrný vývoj od členských států směrem k Evropské unii a naopak. Zvyšování bezpečnosti členských zemí bude záviset na překročení zvykových standardů spolupráce a kultivaci společných politik zaměřených na prevenci terorismu i v dosud nedotčených oblastech.[16]

Vstup České republiky do EU byl silným impulsem v oblasti významu a účinnosti boje s finančními prvky kriminality – relativně rychlé ustavení a ukotvení specializovaného policejního útvaru v domácím systému i v mezinárodních vztazích (FIPO - Útvar odhalování nelegálních výnosů a daňové kriminality), spolupráce a navazování poměrně intenzivních prvků kooperace s bankovním sektorem (i skrze déle fungující specializovaný Finanční analytický útvar MF ČR), to vše vytvářelo reálnou platformu pro akceleraci moderních prvků prevence kriminality i terorismu skrze boj proti jeho financování, kde měla být kumulována i analytická kapacita. Česká republika se tak dostávala do kontaktu s vývojem v zemích s nejúčinnějšími systémy boje proti organizovanému zločinu obecně a terorismu zvláště.

Ve směřování vnitřní bezpečnosti zesilovala protiteroristická komponenta bezpečnostní politiky (pokus o Koncepti bezpečnostního systému), formulace Národního akčního plánu boje proti terorismu, nastartování diskuse o způsobu koordinace protiteroristické politiky například ve formě vytvoření národního koordinačního orgánu.

2 BEZPEČNOSTNÍ HROZBY NEVOJENSKÉHO CHARAKTERU – MEZINÁRODNÍ TERORISMUS, ORGANIZOVANÝ ZLOČIN, EXTREMISMUS

V dnešní době, kdy je Česká republika členem jmenovaných organizací (především NATO) a jejími sousedními státy jsou spřátelené země, je pravděpodobnost vojenského napadení ČR poměrně nízká. Pokud nebereme v úvahu napadení např. českých ambasad nebo napadení českých vojsk v zahraničí – i když i tyto ataky mají více společného s terorismem než s vojenskými hrozbami. Proto největší bezpečnostní hrozby jsou právě bezpečnostní hrozby nevojenského charakteru. Mezi tyto můžeme zařadit především terorismus, organizovaný zločin, kybernetické hrozby, extremismus nebo (a to hlavně po událostech 11. září 2001) bezpečnostní hrozby v oblasti civilního letectví.

Tato kapitola se bude zabývat především hrozbami mezinárodního terorismu, organizovaného zločinu a extremismu ve vztahu k České republice.

2.1 Terorismus

2.1.1 Vymezení pojmu

Definice terorismu – pojem, který existuje v desítkách různých interpretací. Tato skutečnost vyplývá i z toho, že různé země a různí lidé mají na pojem terorista někdy až protichůdné názory. Někdo může požit označení „terorista“ a jiný v tom samém případě užije slovo „bojovník za svobodu“. Už v roce 1988 při výzkumu mezi odborníky na terorismus zjistili pánové Schmid a Jongman, že existuje nejméně 109 definic terorismu. Z jejich analýzy vyplynulo, že se v definicích opakovaly nejčastěji tyto prvky:

- Násilí, síla (83,8%)
- Politický motiv (65%)
- Strach (53%)
- Výhrůžky (48%)
- Psychologické efekty a očekávané reakce (41,2%)

- Nesoulad mezi cíli útoků a jejich oběťmi (37,5%)
- Úmyslná, plánovaná, systematicky organizovaná akce (32%)
- Metody boje, strategii, taktiku (30,8%) [7]

Vzhledem k tomu, že za nejohroženější zemi v souvislosti s teroristickými útoky můžeme považovat Spojené státy americké, byly z těchto mnoha definic vybrány dvě, které vznikly v bezpečnostních složkách, které mají s bojem proti terorismu obrovské zkušenosti:

Definice, kterou používá CIA (z angl. Central Intelligence Agency - Ústřední zpravodajská služba):

„Terorismus je úkladné, politicky motivované násilí vůči nebojovým cílům páchané subnárodními skupinami nebo tajnými agenty, obvykle koncipováno na získání pozornosti a následného ovlivnění publika“

Definice, kterou používá FBI (z angl. Federal Bureau of Investigation - Federální úřad pro vyšetřování):

„Terorismus je nezákonné použití síly nebo násilí proti osobám či majetku k vyvolání tlaku na vládu, civilní populaci, nebo na jejich některé segmenty, za účelem dosažení politických nebo sociálních cílů.“

A protože se tato práce týká především České republiky, která je nedílnou součástí Evropy, lze ještě uvést definici, kterou vydalo Parlamentní shromáždění rady Evropy:

„ Teroristický čin je jakýkoli trestný čin spáchaný jednotlivci či skupinami uchylujícími se k násilí nebo hrozcími jeho použitím proti státu, jeho institucím, obyvatelstvu obecně či konkrétním jednotlivcům, který je motivován separatistickými snahami, extremistickými ideologickými koncepcemi či fanatismem, nebo se zakládá na subjektivních a iracionálních pohnutkách a jehož cíl spočívá ve vystavení veřejné moci, některých jedinců či společenských skupin nebo obecně veřejného mínění atmosféře strachu.“ (valné shromáždění mezinárodní terorismus AMO – Asociace pro mezinárodní otázky).[22]

Česká republika má pojem terorismus definován zákonem – trestním řádem, kdy zákonné ustanovení je v plném znění součástí další kapitoly této práce.

2.1.2 TYPY TERORISMU

Stejně jako je těžké zobecnit přesnou definici terorismu, je velmi problematické i nalezení obecnější klasifikace pro rozdělení typů terorismu. Typologií terorismu je vypracována podobně mnoho jako definicí terorismu. Je to opět dáno odlišnými kritérii svých autorů – ať už se jedná o motivaci, způsob provedení, geografickou oblast apod. Při vymezení pojmu terorismus byla použita definice agentur CIA a FBI. Při klasifikaci typů terorismu je v této práci vycházeno z rozdělení terorismu uvedeného na webových stránkách.[19] Toto rozdělení je poměrně vystihující a velmi srozumitelné:

- Vnitřní
- Státní
- Revoluční
- Mezinárodní
- Separatistický
- Globální
- Etnický

K jednotlivým typům několik poznámek pro vysvětlení:

Vnitřní terorismus, který dělíme na další dva typy - státní a revoluční. Zde záleží na tom, zda jde o rozložení moci státu nebo naopak o její posílení.

Cílem takovýchto útoků je dosáhnout svých cílů za pomoci strachu obyvatelstva – jejich zastrašení nebo naopak vyvolání vzpoury

Často se toto děje za významné role médií, především televizních vysílání, které věnují této taktice velmi vysokou pozornost, se snahou o senzaci, čímž vlastně cíle teroristů zveřejňují a vyvolávají mezi lidmi zvýšené obavy.

Mezinárodní terorismus - mezinárodní terorismus zasahuje obyvatele a území zpravidla více než jednoho státu a projevuje se rovněž v násilných činech, které mají vytvářet strach, nejistotu v okolí, paniku

Separatistický terorismus - jeho cílem je osvobození z koloniálního útlaku, vytvoření nezávislého státu nebo připojení k jinému státu. Stejně jako revoluční t. je

podobný partyzánskému boji, jen s rozdílem útoků na civilní cíle (např. ETA, IRA¹³, palestinský terorismus).

Globální terorismus – stejně jako probíhá globalizace světa v oblasti např. ekonomiky, tak se globalizuje i problém terorismu. Jedná se o typ terorismu, který nerozlišuje hranice států, kontinentů, rasy nebo národa. Mezi tento typ můžeme zařadit nejznámější útoky v poslední době – září 2001 (USA), Londýn (2004), Madrid (2005). Často zmiňován ve stejných případech jako výše uvedený mezinárodní terorismus.

Etnický terorismus – terorismus, který se týká konfliktů mezi rozdílnými rasami, národy (Súdán, Zimbabwe).

V rámci této typizace terorismu se uvádí v současnosti velmi zmiňovaná „odnož“ mezinárodního terorismu a tím je tzv. „islámský terorismus“. Jedná se o terorismus, který je projevem nenávisti vůči západním civilizacím a v největší míře především vůči Spojeným státům americkým. Již tři roky před útoky ze září 2001, vydal neznámější terorista světa současnosti Usáma bin Ládín fatvu¹⁴, kde zdůrazňuje: „Každý muslim, který je toho schopný, má osobní povinnost zabít Američany a jejich spojence, bez ohledu na to, zda se jedná o civilisty či vojenské jednotky, a to v každé zemi, kde je to možné“.[29] Islámští teroristé mají podporu na celém světě, ať se jedná o státy, které jsou označeny jako podporovatelé terorismu¹⁵ nebo tisíce muslimů na celém světě, včetně Evropy. Za faktory, které tento druh terorismu určují, můžeme považovat několik aspektů:

---

¹³ ETA – ze španěl. Euskadi Ta Askatasuna (Baskicko a svoboda) – baskická separatistická teroristická organizace, která se snaží za pomoci násilí vytvořit nezávislý socialistický stát Baskicko, které leží na územích Španělska a Francie

IRA – Irská republikánská armáda – irská vojenská organizace, která vedla partyzánský boj proti Británii, s cílem nezávislosti Irska.

¹⁴ Usáma bin Ládín – terorista, který patřil mezi zakladatele teroristické organizace Al-Káida. Podílel se na přípravě a realizaci mnoha teroristických útoků. Zastřelen speciální vojenskou jednotkou armády USA dne 2. května 2011 v Pákistánu.

Fatva – určitá forma nábožensko-právního prohlášení islámských duchovních, které zdůvodňuje či posvěcuje z náboženských pozic určité jednání či politiku, pro část muslimů závazná.

¹⁵ Irán, Sýrie, Libye, Súdán, Afghánistán, Irák, Kuba, Korejská lidově demokratická republika

- jeho teritoriální rozšíření / rozšiřování (Asie, Afrika a též Evropa – Albánie, Kosovo),
- růst počtu vyznavačů islámu,
- vyhraněně silná náboženská motivace (islámská ideologie),
- ekonomická síla (nebo i zdroje pocházející z trestné činnosti – drogy),
- široká společenská podpora a zázemí v islámských zemích a islámských komunitách v zahraničí (též v rámci Unie),
- uzavřenost islámské komunity v zahraničí znemožňující kontrolu (státu) a umožňující vnitřní infiltraci radikálních proudů a skupin,
- konvertování k islámské víře hlavně v Evropě

Islámský terorismus je charakterizován jako specifická forma ozbrojeného politicky motivovaného násilí založeného na účelové interpretaci islámu používající násilí nebo vyhrůžek za účelem způsobit škody (hmotné a na lidských životech) a zastrášovat tak obyvatelstvo a stát za účelem dosažení svých cílů.[20]

Cílem islámských radikálů a teroristů má být vytvoření „světového chalífátu¹⁶“ jako státní a ideologické konstrukce. Symbolem takového terorismu je v poslední době především Al-Káida.

Průvodními cíli teroristických činů jsou: vytvořit atmosféru strachu, destabilizovat stát, vynutit si změnu jeho politiky a také přilákat pozornost.

---

¹⁶ Chalífát znamená vládu chalífy. Původně to byla nejen náboženská instituce, ale i státní útvar zahrnující prakticky veškerá území ovládaná muslimy. Historie sahá až do roku 632, když se následovník Mohameda Abú Bakr, stal prvním chalífou. Trval až do roku 1258, kdy byl Bagdád dobyt mongolskými vojsky.

2.1.3 Nejznámější teroristické organizace

- Hizballáh - Íránem podporované palestinské protiizraelské hnutí působící v jižním Libanonu
- Al-Káida - světová teroristická organizace, v čele s Ajmánem Zavahrím usiluje o zničení Západu a vytvoření celosvětové islámské republiky
- Hamas - palestinská militantní organizace, odmítající uznání Izraele vůči němu teroristických útoků. Na území palestinské samosprávy působí jako politická strana, buduje zde veřejné statky a zajišťuje jejich chod
- Óm šinrikjó - japonská náboženská teroristická organizace (sekta), která roku 1995 provedla útok bojovým plynem na tokijské metro
- Fatáh (pouze část) - palestinská organizace, protivník Hamasu
- Islámský džihád - extremistická teroristická skupina, jež se odštěpila od egyptského Muslimského bratrstva
- ETA - španělská teroristická organizace, usilující o odtržení Baskicka
- IRA - severoirská teroristická organizace, usilující o sjednocení Irska – dnes oficiálně rozpuštěna a odzbrojena[4]

2.1.4 Zvýšené riziko hrozby teroristických útoků v ČR v souvislosti s mezinárodním terorismem

Pokud začneme tuto kapitolu historií (což je nezbytné, neboť stále velmi ovlivňuje současnost), musíme uvést, že již v 60. letech 20. století probíhal v tehdejší ČSSR výcvik asijských a afrických teroristů pod vedením první správy ministerstva vnitra. Tyto výcviky přerušily události roku 1968. Po roce 1975 ale opět došlo k pokračování výcviků. Nárůst účastníků těchto „kurzů“ byl tak značný, že v roce 1982 došlo ke vzniku Ústavu zahraničních studií Vysoké školy SNB (Sbor národní bezpečnosti) v Zastávce u Brna. Studenty této školy nebyli samotní teroristé, ale spíše jejich zázemí, podpora – plánovači, ochranka, spojaři apod. Ať už teroristé nebo jejich podpora, využívali zejména skutečnosti, že Československo bylo velice izolovanou zemí a nehrozilo jejich prozrazení západním mocnostem. I přes relativní podporu tehdejšího režimu těmto osobám, byli tito lidé pod

bedlivým dohledem Státní bezpečnosti. Týkalo se to i osob, které byly tehdy označeny jako teroristé a na které byly v západním světě vydány mezinárodní zatykače. V období 80. let byl několikrát během tranzitu přes Československo doprovázen příslušníky Státní bezpečnosti (StB) i legendární terorista Carlos¹⁷. Ve většině případů mu nebylo StB povoleno ani opustit území letiště, později mu byl vstup zakázán úplně.

Z dalších osob, jejichž pobyt resp. tranzit proběhl s mlčenlivým souhlasem vládnoucího komunistického režimu, lze ještě např. uvést tři teroristky z Frakce Rudé armády (RAF)¹⁸, které se v první polovině 80. let zachránily útekem ze SRN do NDR, a to právě přes ČSSR. RAF byla v té době mohutně podporována východoněmeckou tajnou službou Stasi.

Z minulosti lze rovněž uvést, že v Československu studovalo mnoho studentů (mnoho z nich i na vojenských školách) ze států Středního východu, někteří tu zůstali pracovat a později si založili i rodiny. ČSSR byla v minulosti jedním z hlavních dodavatelů výzbroje teroristickým organizacím na celém světě a arabským státům bojujícím proti nenáviděnému Izraeli. Ještě v dnešní době je mnoho informací, které ukazují na „spokojenost“ života v ČR právě bývalými studenty Vysoké vojenské školy ve Vyškově (VAAZ – Vojenská akademie Antonína Zápotockého). Tyto osoby velmi dobře znají prostředí (i to bezpečnostní) v České republice. Přesto lze říci, že nemají zájem ztratit ČR jako „odpočinkovou zónu“, která je dána právě historií mezinárodní politiky bývalého Československa.

V arabských zemích je v současnosti Česká republika známá i jako stát, který disponuje prvotřídním lázeňským servisem. Názvy jako Lázně Darkov, Lázně Klimkovice nebo Lázně Teplice jsou v těchto zemích velmi známým pojmem.

---

¹⁷ Iljič Ramirez Sánchez, známý také pod přezdívkami Carlos či Šakal. Provedl řadu bombových útoků po celém světě. V roce 1975 zaútočil na zasedání vrcholných představitelů ropného kartelu OPEC ve Vídni, kde unesl 11 ministrů zemí OPEC. Zahynuli při něm tři lidé.

¹⁸ RAF (z něm. Rote Armee Fraktion) - západoněmecká levicová teroristická skupina aktivní v letech 1970-1993

Na základě těchto skutečností je velice pravděpodobné, že i to je, jeden z důvodů proč v ČR nebyl dosud uskutečněn žádný teroristický útok s „islamistickým“ podtextem.

Přes tuto „pozitivní“ historii je nepravděpodobné, že by si Česká republika nemusela s takovou hrozbou teroristického útoku dělat starosti. A to právě pro současnou mezinárodní politiku České republiky. Naše členství v OSN, Evropské unii a především v NATO bezpečnostní riziko takového útoku prudce zvedají. V minulosti byli v rámci těchto organizací nasazeni naši vojáci pouze v rámci mírových sborů – dohled nad veřejným pořádkem, zdravotní a chemické služby apod. V současnosti již jsou některé jednotky armády ČR vyslány jako bojové skupiny a to na ta nejnebezpečnější místa v Asii (Afghánistán, Irák). Tyto bojové jednotky se plnohodnotně účastní, po boku spojeneckých vojsk, akcí proti příslušníkům teroristických organizací. Stáváme se viditelným spojencem jak západních velmocí, tak amerických vojáků, a to vše podstatně zvyšuje již zmíněné riziko pro Českou republiku. Tato skutečnost je ale jasně dána členstvím v těchto organizacích a je povinností zastupitelů státní moci (ať už vlády nebo parlamentu či senátu) nejen „z koše bezpečnosti“ brát, ale i do něho dávat.

2.1.5 Ohrožení zájmů České republiky v zahraničí

Kdybychom měli vyhodnotit současné nejzávažnější riziko teroristického útoku na Českou republiku jako demokratickou zemi, musíme říct, že takovéto riziko je pravděpodobně největší v souvislosti se zájmy ČR v zahraničí. Jedná se především o riziko nebezpečí teroristického napadení velvyslanectví ČR v rizikových zemích. ČR má diplomatické zastoupení např. v Afghánistánu (Kábul), Iráku (Bagdád), Pákistánu (Islámábád) atd. Všechny tyto ambasády se můžou stát primárním terčem teroristického útoku místních teroristických organizací, které se v „domácím“ prostředí daleko snáze pohybují. Proto je riziko teroristického útoku největší právě na těchto „českých územích“ v zahraničí. A to přesto, že jsou ambasády pod nepřetržitým bezpečnostním dozorem. Podobný a často daleko přísnější dozor mají i ambasády zemí, které jsou vzhledem k hrozbě teroristických útoků pravděpodobnějším cílem (USA, Velká Británie), a přesto je v minulosti známo mnoho spáchaných teroristických útoků na tyto diplomatické cíle. Za všechny můžeme jmenovat např. jeden z největších útoků teroristické organizace Al-Káida – na americká velvyslanectví v Nairobi a Dar-es-Salaam v roce 1998 (225 obětí).

Mezi ohrožení zájmů České republiky v zahraničí lze počítat i ohrožení životů vojáků české armády, kteří jsou nasazeni v mezinárodních misích pod hlavičkou organizací, jako jsou NATO nebo OSN. V této souvislosti již došlo k několika úmrtím těchto vojáků.¹⁹

2.2 ORGANIZOVANÝ ZLOČIN

2.2.1 Organizovaný zločin vs. terorismus

Terorismus nelze pojímat jako izolovaný jev. Pokud budeme o terorismu hovořit jako o celku, tak musíme říct, že terorismus je silně provázán s kriminální činností. Můžeme ho považovat především za jednu z forem násilné trestné činnosti a to i přes svá určitá specifika. Násilná kriminalita je poměrně málo precizní pojem a v nejobecnějším smyslu se vztahuje ke všem kriminálním činům s násilnými prvky. Teroristé přitom mohou páchat i kriminální (násilné i nenásilné) činy bez teroristického kalkulu, které slouží k zajištění jejich existence a činnosti. Specifikem terorismu oproti běžnému násilnému kriminálnímu jednání je především širší rozměr než prostý vztah pachatel – bezprostřední oběť.[1]

---

¹⁹ 4. srpna 1995 - Při chorvatském ostřelování pozorovacího stanoviště OSN bylo zraněno pět českých vojáků mise UNCRO, z nichž dva svým zraněním podlehl.

25. října 1998 - Vrtulník Mi-17 českého kontingentu se zřítil nedaleko hercegovského města Tomislavgrad. V jeho troskách zahynula celá tříčlenná posádka.

13. července 2001 - Na následky zranění na základně českého kontingentu v Bosanské Krupě v Bosně zemřel příslušník ženijní rotý pátého mechanizovaného praporu v misi SFOR. Třiadvacetiletý rotmistr byl zraněn výbuchem granátu při zneškodňování munice zajištěné místními obyvateli.

17. března 2008 - Příslušník speciální jednotky vojenské policie zahynul na jihu Afghánistánu při útoku sebevraha. Dva vojáci byli zraněni, jeden z nich těžce, zahynuli i dva Dánové.

30. dubna 2008 - V nské provincii Lógar přišel o život další český voják poté, co terénním vozem najel na nastraženou nálož; další čtyři vojáci z vozu byli zraněni.

31. května 2011 - V provincii Vardak v Afghánistánu zahynul český voják, když se svým autem najel na improvizované výbušné zařízení. Při výbuchu zahynul také nský tlumočník a další dva vojáci byli zraněni.

Jednou z nejnebezpečnějších forem kriminality (především násilné) je organizovaný zločin. Pod tímto pojmem rozumíme organizovanou trestnou činnost, která je páchána skupinou pachatelů, kteří mají mezi sebou určitý stupeň organizovanosti. Cílem takovéto organizace je co nejvyšší míra zisku, resp. získání jiných výhod nebo vlivu ve společnosti. Takovými cíli jsou především vlivy na politické dění v dané zemi, ovlivnění ekonomiky, bezpečnosti země apod. Metody členů této organizace mohou být jak legální (především ekonomika), tak především ilegální – v nejčastější míře obchod s drogami, zbraněmi, lidmi, rizikovým materiálem, praní špinavých peněz nebo padělání. Většina těchto používaných metod úzce souvisí s problematikou terorismu:

<i>Organizovaný zločin</i>	<i>Terorismus</i>
<i>Obchod se zbraněmi</i>	<i>Vyzbrojení teroristů k útokům</i>
<i>Obchod s drogami</i>	<i>Financování teroristických skupin</i>
<i>Nelegální migrace</i>	<i>přesun teroristů na místo útoku</i>
<i>Padělání dokladů</i>	<i>Změna identity teroristy</i>

Tabulka 2. *Propojení terorismu a organizovaného zločinu*

Společným rysem terorismu a organizovaného zločinu, a to jedním z nejvýznamnějších, je rovněž jejich maximální snaha o utajení, používání konspiračních metod, rozdělení do jednotlivých buněk, kdy buňka na nižší úrovni nemusí mít žádné informace (vyjma vedoucího člena buňky) o členech buňky na vyšší úrovni nebo jejich kontaktech. V těchto případech je pak pro policejní nebo zpravodajské složky velice ztíženo rozkrytí takovéto organizace.

Dalším poměrně novým společným znakem je zakrývání ilegální činnosti činností legálních firem. Jedná se o firmy na první pohled vykonávající legální činnost s vytvářením zisků. Přes tyto firmy pak dochází k praní špinavých peněz nebo k působení na politické špičky dané země. Tato taktika není novým fenoménem organizovaného zločinu, ale spíše novinkou při působení teroristických organizací.[5]

Jako asi největší rozdíl v působení teroristů a členů zločineckých skupin lze uvést na prvním místě především motivaci. Pro teroristické skupiny je největší motivací jejich ideologie, ať už je to náboženská, politická nebo národnostní. Pro organizovaný zločin je to dosažení co největšího zisku. Teroristé se snaží svou ideologii a výsledky „své práce“ co nejvíce medializovat, získat co nejvíce diváků. Organizovaný zločin se snaží o pravý opak. Vyhovuje mu co nejmenší „popularita“, ideální je, že o nich veřejnost vůbec neví – jejich členové jsou na první pohled významnými občany státu. Svých cílů se snaží dosáhnout skrytě. Terorista se ve většině případů za teroristu nepovažuje, bojuje za svobodu, za lepší (pro jeho ideologii) svět. Člen organizovaného zločinu takovéto uvažování většinou nemá, nesnaží se „sám sebe přemluvit, že není zločincem“.

Teroristé mají svůj konečný cíl – vytvoření státu (Palestina), odtržení území (ETA, IRA), změna politického systému apod. Organizovaný zločin nemá žádný konečný cíl, základním cílem je dosažení zisku, které není nijak časově ani jinak většinou omezeno.

Na závěr této kapitoly lze ale říci, že v praxi se aktivity (především násilného charakteru) terorismu a organizovaného zločinu překrývají a i odborníci na tyto tematiky mají problém s určením pevné hranice.

2.2.2 Bezpečnostní hrozba pro ČR v souvislosti s organizovaným zločinem a kriminalitou

V tomto bodě je použito zhodnocení organizovaného zločinu v České republice ve výroční zprávě Bezpečnostní informační služby (BIS) za rok 2010. Český organizovaný zločin nejvyšší úrovně má podobu vlivových (klientelistických) sítí a podnikatelsko-mocenských struktur. Prostřednictvím legálních ekonomických subjektů profituje zejména systematickým obohacováním se na veřejných rozpočtech a firmách se státní majetkovou účastí. Podnikání představitelů takových struktur (prostřednictvím legálních obchodních subjektů) je však zároveň doprovázeno uplatňováním vlivu na orgány státní správy a samosprávy, na legislativní proces, ale i na státem ovládané podniky atd. Jejich činnost má povahu kriminality bílých límečků, přičemž rozlišit legální postupy od nelegálních je stále obtížnější.

Spíše než o pevnou strukturu se jedná o systém volných, vzájemně spolupracujících a dostupných sítí disponujících penězi a/nebo vlivem a kontakty. Vedle skrytého působení, uplatňování vlivu a používání korupce lze mezi typické jevy zařadit i využívání specialistů (např. právníků, daňových a mediálních odborníků). Takové struktury se neuchylují ke zjevnému fyzickému násilí. S jejich působením souvisí i zajišťování nepostižitelnosti prostřednictvím ovlivňování orgánů činných v trestním řízení a soudů.[23]

Tato zpráva poměrně přesně vystihuje skupiny organizovaného zločinu v České republice. Mezi největší skupiny, které na území ČR působí, patří skupiny, jejichž členové pocházejí ze zemí bývalého Sovětského svazu. Jedná se především o Arménce, kdy jejich „vor v zakone“²⁰ byl v roce 2010 obžalován a později zproštěn obžaloby za objednání nájemné vraždy arménského podnikatele. Tyto arménské skupiny se velice dobře etablovaly na území ČR, jejich členové žijí v ČR už mnoho let a jejich kriminalita má ve většině případů povahu „bílých límečků“, jak je uvedeno ve zprávě BIS. Vedoucí články těchto skupin mají velmi dobré kontakty mezi politiky, právníky a podnikatelskou špičkou ČR. Dále se jedná o členy ukrajinského organizovaného zločinu, kteří se zaměřují především na vybírání „poplatků“ od ukrajinských dělníků, kteří v ČR pracují ve většině případů nelegálně.

Z dalších skupin v ČR působí představitelé balkánského podsvětí – jedná se především o Albánce. Tito se věnují především obchodu s drogami, provozováním heren a legalizací peněžních prostředků, získaných z této trestné činnosti. V rámci české kriminální scény lze ještě jmenovat i další skupiny – Čečenci, Bulhaři, Vietnamci nebo např. Rumuni. Jejich organizovaná trestná činnost je však spíše marginálního charakteru. Čečenci působí především v oblasti násilné trestné kriminality, vymáhání pohledávek apod.

---

²⁰ Vor v zakone (zloděj ze zákona) – profesionální, starší a zkušený zločinec, který je na pomyslném vrcholu zločinecké pyramidy. Je ostatními respektován a svou funkci vykonává až do smrti. Pojem je používán především v souvislosti se zločineckými gangy ze států bývalého Sovětského svazu.

Bulharské gangy se ve velké míře zabývají tzv. skimmingem²¹, rumunské gangy především podvodným jednáním při prodeji zlata, elektroniky apod. [3]

V rámci této kapitoly musí být rovněž, v souvislosti s hrozbou teroristických činů s kriminálním podtextem, zmíněna hrozba takových činů páchaných pouze jednotlivci.

Ve většině případů, které se v listopadové České republice staly, se jednalo o použití teroristických metod k dosažení finančního zisku. Ve většině případů se jednalo o výhrůžky „bombovým útokem“ nebo hrozbu např. vykolejení vlaku. Asi nejznámější takovýto trestný čin, kdy se navíc nejednalo jen o vyhrůžku bombovým útokem, byl případ bombových útoků v Praze na Staroměstském náměstí, kde dne 6. září 1998 došlo k explozi nástražného výbušného systému a byli při něm zraněni dva lidé. Jako pachatel byl zjištěn Marian Monczka z Karviné, který podobný útok provedl ještě před tím rovněž v Ostravě na tramvajové zastávce na Frýdlantských mostech (27. dubna 1998), kde bylo zraněno několik osob. Monczka vyhrožoval dalšími útoky, pokud nedostane 500 000 Kč a 200 000 USD. Byl zatčen Policií ČR dne 30. června 1999 a později byl Městským soudem odsouzen na 15 let.

Jako další podobné případy lze uvést dosud nevyřešený případ z března 2003, kdy neznámý pachatel umístil do konstrukce železničního mostu poblíž Olomouce nástražné výbušné zařízení a anonymním dopisem žádal policii o vyplacení 10 miliónů. Tyto peníze měly být shozeny vrtulníkem asi na 10 místech celé Moravy. Nikdo si však peníze na žádném z míst nevyzvedl a vyděrač se již nikdy neozval. Tato „olomoucká kauza“ rozběhla vlnu vyděračských útoků, kdy ale jejich pachatelé byli již dopadeni. Za všechny jmenujme aspoň jeden, kdy se sice nejednalo o bombovou vyhrůžku, ale pachatel se nechal „inspirovat“ olomouckým vyděračem v hrozbě útoku na vlak. V srpnu 2003 povolil na Šumpersku na železniční trati několik šroubů a požadoval pod hrozbou vykolejení rychlíku 15 miliónů. Ze začátku komunikoval přímo s Policií ČR, později rovněž prostřednictvím

---

²¹ Jako „skimming“ je označováno podvodné jednání, při kterém pachatelé (padělatelé platebních karet) zkopírují údaje z magnetického proužku karty bez vědomí právoplatného držitele karty. Tyto údaje následně nahrají na novou padělanou platební kartu.

reportérů MF Dnes a Lidových novin. Policie muže zadržela v telefonní budce, když volal další podmínky do redakce novin. Jednalo se o padesátiletého Pavla Kadeřábka, který chtěl tímto činem „řešit svou bytovou situaci“. Jeho jednání při tomto trestném činu bylo velice naivní, ale právě proto naprosto nepředvídatelné a odporujícímu „zdravému rozumu“. Odsouzen byl na 13 let vězení.

Vzhledem k tomu, že v těchto případech měla policie skoro 100 % úspěšnost při dopadení pachatelů, tak bylo riziko těchto hrozeb po roce 2005 sníženo na minimum. I přesto to se ale jedná o jednu z nejpravděpodobnějších hrozeb v souvislosti s teroristickými útoky v ČR, které mohou nastat. Popisovaná skutečnost je o to nebezpečnější, že se jedná o čin jednotlivce, kterému lze jen těžko předcházet a bránit se mu.

2.3 EXTREMISMUS

2.3.1 Definice a základní rysy

Dle definice ministerstva vnitra se pojmem extremismus označují vyhraněné ideologické postoje, které vybočují z ústavních, zákonných norem, vyznačují se prvky netolerance, a útočí proti základním demokratickým ústavním principům, jak jsou definovány v českém ústavním pořádku. Mezi tyto principy patří:

- úcta k právům a svobodám člověka a občana (čl. 1 Ústavy),
- svrchovaný, jednotný a demokratický právní stát (čl. 1 Ústavy),
- nezměnitelnost podstatných náležitostí demokratického právního státu (čl. 9 odst. 2 Ústavy),
- svrchovanost lidu (čl. 2 Ústavy),
- volná soutěž politických stran respektujících základní demokratické principy a odmítajících násilí jako prostředek k prosazování svých zájmů (čl. 5 Ústavy),
- ochrana menšin při rozhodování většiny (čl. 6 Ústavy),
- svoboda a rovnost lidí v důstojnosti a právech, nezadatelnost, nezcižitelnost, nepromlčitelnost a nezrušitelnost základních práv a svobod bez rozdílu pohlaví,

rasy, barvy pleti, jazyka, víry a náboženství, politického nebo jiného smýšlení, národního a sociálního původu, příslušnosti k národnosti nebo etnické menšině, majetku, rodu nebo jiného postavení (čl. 1, čl. 3 Listiny základních práv a svobod).

Extremistické postoje jsou způsobilé přejít v aktivity, které působí, ať již přímo nebo v dlouhodobém důsledku, destruktivně na stávající demokratický politicko-ekonomický systém, tj. snaží se nahradit demokratický systém systémem nedemokratickým (totalitním nebo autoritářským režimem, diktaturou, anarchií).[24]

Extremismus v rámci České republiky můžeme rozdělit především na pravicový a levicový. Další dělení může ještě být například na politický, ekologický, náboženský nebo národnostní. V rámci ČR je největším problémem právě extremismus krajně pravicový, který je inspirován historickým fašismem a vyznačuje se nacionální, rasovou nebo etnickou nesnášenlivostí. Levicový extremismus je motivován záští sociální, třídní, antikulturní a sympatizuje s historickým komunismem nebo anarchismem.

2.3.2 Pravicový extremismus v ČR

Vývoj na pravicové scéně v roce 2010 a 2011 byl poznamenán bezpečnostními opatřeními policejních a zpravodajských složek. Rovněž byl poznamenán několika rozsudky soudu, které vyzněly v neprospěch pravicových extremistů. Za všechny uvedme především rozpuštění Dělnické strany, která byla hlavní složkou sdružující přední představitele tohoto směru. Mezi tyto rozsudky můžeme taktéž zmínit rozhodnutí soudu v souvislosti se žhářským útokem na romskou rodinu ve Vítkově v dubnu 2009, kdy 4 čeští neonacisté za pomoci zápalných lahví zapálili dům, a došlo ke zranění tří osob, z nichž jedna byla dvouletá holčička. Soud vynesl velmi přísný rozsudek, kdy tři neonacisté dostali trest odnětí svobody na 22 let a jeden trest odnětí svobody na 20 let. Výše trestu rozdělila veřejnost na dvě strany – pro jednu stranu byla výše trestu dostačující (k tomuto se přiklonil i premiér Petr Nečas) pro druhou byla výše trestu naopak nepřiměřená a příliš vysoká (takový názor vyslovil prezident Václav Klaus).[30]

Rovněž veřejné akce, které neonacisté v minulosti velmi často pořádali (jednalo se především o demonstrace a koncerty neonacistických hudebních skupin), byly v roce 2010 pořádány spíše sporadicky. Při tomto se policie poučila z minulosti a často při jakémkoliv

porušení zákona (především kvůli indiciím z podpory fašismu) tyto neonacistické akce přerušila a rozpustila. V současné době je proto trend organizování hudebních produkcí pravicově extremistických kapel, v okolních státech a to především v příhraničních oblastech Slovenska a Polska, kde jsou tyto koncerty bezpečnostními složkami zčásti tolerovány.

Velmi často je pravicovými extremisty pro propagandu zneužíván internet. Je to velice jednoduchý způsob, jak spolu mohou tito lidé spolu komunikovat a prezentovat své myšlenky. Anonymita internetu jim umožňuje vyjádřit rasistické nebo antisemitistické myšlenky, které by jinde na veřejnosti vyjadřovat nemohli. Často k tomu užívají fenoménu dnešní doby – sociálních sítí jako je Facebook nebo Twitter²². Velice často tito extremisté zneužívají skutečnosti velmi špatné právní pomoci mezi evropskými zeměmi a Spojenými státy americkými na úseku trestné činnosti propagování fašismu. V USA mají na obdobné trestné činy velmi odlišný názor, uznávají svobodu projevu, a proto v naprosté většině případů nedávají policejním složkám ve světě žádné údaje k emailovým nebo IP adresám, které mají původ v USA. Proto si českým neonacistům stačí založit emailovou adresu na službě společnosti Google – tzv. „Gmail“ a mohou si být víceméně jisti, že k jejich korespondenci se žádný policista nikdy nedostane. Mohou zde psát skoro o čemkoliv, své myšlenky šířit mezi ostatní, s tím, že jim za to žádný trest hrozit nebude.

Pokud bychom v rámci extrémní pravice měli jmenovat hlavní extremistické hnutí působící v České republice, jsou to především[2]:

- Národní odpor
- Autonomní nacionalisté
- Blood and Honour Division Bohemia
- Bohemia Hammer Skins
- Národní strana

---

²² Facebook a Twitter jsou dva nejrozsáhlejší a nejpopulárnější internetové systémy, které slouží hlavně ke komunikaci mezi uživateli, sdílení multimediálních dat, udržování vztahů a k zábavě. Jejimi uživateli jsou stovky miliónů lidí na celém světě.

- zaniklá Dělnická strana

V souvislosti s Dělnickou stranou je nutné upozornit na jedno z velkých nebezpečí v rámci problematiky extremismu a tím je poměrně velká tolerance části veřejnosti České republiky k činnosti členů Dělnické strany. Jedná se především o toleranci k rasovým postojům v souvislosti s romskou otázkou. Část veřejnosti naší republiky je při těchto projevech často na straně právě neonacistů. Mají s Romy negativní zkušenosti, a proto jejich rasové myšlenky schvalují. Toto lze vidět především na výsledcích Voleb do poslanecké sněmovny v roce 2010. V těchto volbách získala Dělnická strana sociální spravedlnosti – DSSS, která je faktickým následovníkem Dělnické strany, 1,14 % hlasů, což je 59 880. Přestože tento výsledek lze vnímat jako marginální, tak jej nelze přehlédnout. A to především z toho důvodu, že v některých městech nebo obcích strana obdržela více než 10% hlasů. Jedná se například o Nové Sedlo – 10,30 % (okr. Sokolov), Rovná – 12,82 % (okr. Sokolov), Všehrady – 14,83 % (okr. Chomutov), Bělušice – 12,10 % (okr. Most), Hvozdec – 23,63 % (okr. České Budějovice), Vrcovice – 11,11 % (okr. Písek) či Nový Kramolín – 12,71 % (okr. Domažlice). Velice často jde právě o oblasti, kde mají ze sociálně nepřizpůsobivými občany největší starosti. Zřetelné je to zejména na obrázcích č. 2 a č. 3.(Příloha I, II)

Lidé, kteří stranu DSSS ve volbách volili, ji považují často jako lék na problémy s nepřizpůsobivými sousedy, který podle nich neumí vláda ani bezpečnostní složky vyřešit. Dle statistik 83 % Čechů vnímá Romy jako nepřizpůsobivou skupinu obyvatel. Češi Romům přisuzují celou řadu negativních charakteristik: jsou zdrojem kriminality (90%), ničí a znečišťují okolí (88%), hlučnost (82%), násilnické chování (77%), zdroj nemocí (51%). Naproti tomu 21% populace si myslí, že Romové jsou oběťmi diskriminace.[25] Jako příklad z poslední doby lze uvést velmi aktuální problémy na severu Čech – „šluknovsko“.²³

---

²³ Šluknovský výběžek se nachází v severní části okresu Děčín. V posledních měsících došlo, do ubytoven a bytů v této oblasti, k nastěhování sociálně nepřizpůsobivých občanů, převážně romského původu. Velmi se zvedla míra kriminality starousedlíci se bouří proti novým přistěhovalcům. Vše je velmi sledováno veřejnými

2.3.3 Levicový extremismus v České republice

Levicový extremismus v ČR je v posledních letech, oproti svého pravicového protějšku, zanedbatelný. Proto jsou k němu uvedeny pouze základní informace za rok 2010, které byly zveřejněny ve zprávě ministerstva o problematice extremismu na území ČR v roce 2010, které určuje trendy na levicové extremistické scéně:

- Nadále byla patrná vedoucí role Československé anarchistické federace – ČSAF, sjednocující další anarchistické i anarchoautonomní směry a subkultury. Stává se informačním portálem.
- Progresivně se prosazovaly především anarchoautonomní buňky nezávislé na ČSAF.
- Stupňování akcí Antify, zaměřených proti ultrapravicí.
- Zvýšené aktivity v oblasti ochrany a práv zvířat.
- Ujímání se sociálně-ekonomických témat, kritika vlády a restriktivních opatření, včetně výzev k participaci na protivládních protestních demonstracích.
- Percepce událostí v zahraničí, vyjadřování solidarity zahraničním nebo mezinárodním subjektům, provázené i finančními sbírkami (pořádání různých benefitů a akcí).
- Neměnný zůstává trend působení většího množství iniciativ na mezinárodní platformě, nevztahujících se ke konkrétnímu státu, a to od anarchismu a Mezinárodní anarchistické federace přes iniciativu ANTIFA a Good Night White Pride²⁴ až po radikální Black Block.[25]

---

médii, policií, vládou a dalšími organizacemi. Z negativních nálad proti těmto přistěhovalcům se snaží, co nejvíce profitovat extrémně pravicové skupiny.

²⁴ Good Night White Pride („Dobrou noc bílá síla“) – jedná se o reakci na pojem White Pride, který je často propagován nacisty v souvislosti s čistotou „bílě rasy“.

2.3.4 Bezpečnostní hrozba pro ČR v souvislosti s pravicovým extremismem

V souvislosti s problematikou pravicového extremismu v České republice můžeme za bezpečnostní riziko považovat úzké propojení neonacistické scény s politikou a to především vlivem Dělnické strany sociální spravedlnosti, která je, jak je výše zmíněno nástupnickou stranou zrušené Dělnické strany. Tato strana je viditelně inspirována u německé NPD (Národnědemokratická strana Německa). Strana především těží z problematických oblastí, jako jsou Severní Čechy nebo Severní Morava, kde má zastání i u obyvatel, kterým jinak neonacismus nic neříká. Mimo problematiky Romů a imigrantů strana při své propagaci těží ze sociálních témat, která jsou provázána s kritikou vládních stran a jejich prováděných reforem, které se velmi dotýkají sociálně slabých vrstev. Projev těchto extremistů je velmi často velice agresivní až brutální, často dochází ke střetu s policií a byly již zaznamenány diskuze extremistů na internetu, kde byla rozvíjena myšlenka opatření střelné zbraně, která by byla použita při demonstraci k útoku na zasahující policisty. Pachatel by se po útoku schoval v davu a znemožnil tím tak své dopadení. V rámci těchto násilných demonstrací rovněž hrozí podobné riziko jako např. ve Velké Británii, které se odehrály v srpnu 2011, a kde mladistvé gangy rabovaly všude, kde se dalo. Velmi tomuto scénáři napomáhají právě ekonomické a sociální reformy a možná další vlna celosvětové hospodářské krize.

V rámci extrémní pravice byly zaznamenány rovněž snahy o infiltraci do bezpečnostních složek za pomoci sympatizantů. Snahou je rovněž „vychování“ svých právních zástupců, kteří jsou podporováni na právnických školách, aby mohli v budoucnosti co nejlépe obhajovat své „spolubojovníky“. Známa je rovněž psychická podpora vězňů, kteří byli odsouzeni v souvislosti s rasistickými útoky. Podpora spočívá v psaní dopisů, ve kterých je uvedena plná podpora ostatních extremistů, nebo rovněž spočívá v jejich finanční a materiální podpoře. K zamyšlení, v souvislosti s odsouzenými vězni za rasově motivovanými útoky, je rovněž skutečnost, že například při výše uvedených velmi vysokých trestech za žhářský útok ve Vítkově, pachatelé tohoto útoku po vyhlášení rozsudku nepůsobili nijak zaskočeně nebo sklesle, ale naopak přijali rozsudek s určitou „hrdostí“. Při podobných rozsudcích brutální vrahové projevují city, psychicky se zhroutí a tito mladíci nic takového nepředvedli. Tato skutečnost je ještě více nebezpečná než násilný trestný čin, který spáchali. Z tohoto důvodu se lze domnívat, že jedno z největších rizik teroristického útoku v České republice je právě v podtextu extremismu.

V této souvislosti se ke srovnání nabízí připomenutí, v předchozí části práce již zmíněného, teroristického útoku norského pravicového radikála Anderse Behringa Breivika v Oslu v Norsku. Při tomto útoku, který se odehrál ve dvou vlnách dne 22. července 2011, zemřelo 8 osob následkem bombového útoku v Oslu a dalších 69 osob bylo Breivikem zastřeleno na ostrůvku Utoya nedaleko Osla. Breivik byl v podstatě nenápadný, normálně žijící mladý muž. „Jen“ nesnášel přistěhovalce, islám a muslimy. Teroristou se stal s velkým přispěním internetu. A přesně takových osob jsou na českém internetu desítky i stovky, možná dokonce tisíce. Když si v sociální síti Facebook zadáme profil „Mein Kampf“ (dle knihy Adolfa Hitlera), zjistíme, že stránku považuje za oblíbenou 2800 uživatelů této sítě. A to jen z v rámci ČR. Kolik takových Breiviků z nich může vzniknout? Tento norský útok, ve kterém dochází ke kombinaci útoku na vládní budovu výbušninou ve spojení s vystřelením možné budoucí vládnoucí generace levicových politiků a sepsáním manifestu, je v rámci světového terorismu novinkou. Rovněž osoba Breivika není vyjádřením klasického „evropského nácka“. Breivik se hlásí k řádu svobodných templářů²⁵ nebo k přátelství k Izraeli. Není spokojen s klasickou pravicovou stranou a v rámci ovlivnění ostatních použil ten nejhorší možný způsob – brutální masakr. A dalo se tomuto předejít? Byla to snaha jednotlivce (možná i psychicky narušeného), který víceméně bez pomoci ostatních byl schopen spáchat tento teroristický akt. Vyskytlo se mnoho úvah, kde udělala policie a zpravodajské služby chybu. Ať už se jedná o pozdní zásah speciální jednotky, která přijela později než někteří novináři (tento fakt byl jistě ale ovlivněn objektivními okolnostmi, kdy jejich rozbor není cílem této práce) nebo o fakt, že se Breivik dostal již v dubnu 2011 na listinu podezřelých osob poté, kdy celní zpráva nahlásila Policejní bezpečnostní službě podezřelý nákup chemikálií ze zahraničí – při výbuchu v Oslu bylo zjištěno, že jedna ze složek bomby byl běžně dostupný dusičnan amonný²⁶.

---

²⁵ Řád templářských rytířů byl založen francouzskými šlechtici roku 1119. Jeho název (Milites Templi či Fratres militiae Templi) byl odvozen z umístění nejstaršího sídla v Jeruzalémě poblíž Šalamounova chrámu Templu. Hlavním posláním templářů se stala svatá válka - ochrana poutních míst ve Svaté zemi, boj proti nevěřícím.

²⁶ Dusičnan amonný je jednou z nejznámějších chemikálií, která se průmyslově vyrábí v obrovských množstvích. Jde z něj velmi snadno připravit levné a silné, ale i poměrně slabší výbušniny.

Přesto všechno je odpověď na otázku „jak zabránit takovéto tragédii a přitom zachovat principy svobody a demokracie, které se staly nedílnou součástí života naší republiky resp. celé Evropy?“, poměrně jednoznačná. Nelze tomu zabránit. Je to prostě jedno z rizik demokracie. Vždy bude existovat někdo, který v rámci svobody slova, projevu a dalších výdobytků demokracie, tyto principy zneužije. A pokud bychom toto riziko měli aplikovat na pravicový extremismus v ČR, tak vzhledem k radikalizaci těchto extremistů, lze považovat toto riziko v rámci problematiky terorismu v České republice za jedno z největších a nejpravděpodobnějších.

2.4 Bezpečnostní hrozba teroristického útoku v ČR, která s Českou republikou nemá přímou souvislost

V rámci této kapitoly lze uvést ještě jedno riziko útoku, které můžeme definovat jako teroristický, a tím je útok v souvislosti s globalizací nadnárodních firem. Toto riziko je zmiňováno především na základě nedávného nálezu nástražného výbušného systému v obchodním řetězci Ikea, který byl uskutečněn dne 2. září 2011 v odpadkovém koši u obchodního centra v Praze Zličíně. Podobné nástražné systémy byly nalezeny nebo explodovaly v prodejnách Ikei ve Francii (Lomme), Belgii (Gent) a Nizozemsku (Eindhoven) v květnu letošního roku. Při explozích nebyl nikdo zraněn a výbuchy nezpůsobily téměř žádné škody. Je velice pravděpodobné, že události v Praze Zličíně s těmito útoky úzce souvisí. V současné době lze jen spekulovat, proč tyto útoky byly na obchodní řetězec Ikea provedeny. Nelze vyloučit, že se to stalo v souvislosti se zveřejněním faktu, že zakladatel firmy Ingvar Kamprad, dnes jeden z nejbohatších lidí na světě, byl v mládí aktivní v nacistickém hnutí nebo to může být jen hrozba vyděrače, který se snaží o finanční prospěch. Toto ale není podstatné, podstatná je ale skutečnost, že možnost takového útoku v České republice nemusí s Českou republikou a její zahraniční politikou vůbec souviset. Jedná se o možnost útoku na nadnárodní firmu, kdy pachatelů nebude absolutně záležet na tom, v jaké zemi se tento útok stane. V České republice působí desítky nebo i stovky takovýchto firem a je velice obtížné pro bezpečnostní složky takovému útoku zabránit a předejít.

3 BEZPEČNOSTNÍ SYSTÉM ČR

V následující kapitole je uvedeno paragrafové znění trestných činů, které se v rámci právních předpisů České republiky v souvislosti s hrozbou terorismu používají. Součástí je zároveň přehled bezpečnostních složek ČR, které se zabývají rizikem hrozeb terorismu.

3.1 Základní zákonná úprava pojmu

Právní úprava pojmu „teroristický útok“ resp. pojmu „teror“ je v České republice zakotvena v Zákoně č. 40/2009 Sb. – trestním zákoníku a to v §§ 311 a 312.

§ 311 „Teroristický útok“

(1) Kdo v úmyslu poškodit ústavní zřízení nebo obranyschopnost České republiky, narušit nebo zničit základní politickou, hospodářskou nebo sociální strukturu České republiky nebo mezinárodní organizace, závažným způsobem zastrašit obyvatelstvo nebo protiprávně přinutit vládu nebo jiný orgán veřejné moci nebo mezinárodní organizaci, aby něco konala, opominula nebo trpěla,

a) provede útok ohrožující život nebo zdraví člověka s cílem způsobit smrt nebo těžkou újmu na zdraví,

b) zmocní se rukojmí nebo provede únos,

c) zničí nebo poškodí ve větší míře veřejné zařízení, dopravní nebo telekomunikační systém, včetně informačního systému, pevnou plošinu na pevninské mělčině, energetické, vodárenské, zdravotnické nebo jiné důležité zařízení, veřejné prostranství nebo majetek s cílem ohrozit tím lidské životy, bezpečnost uvedeného zařízení, systému nebo prostranství anebo vydat majetek v nebezpečí škody velkého rozsahu,

d) naruší nebo přeruší dodávku vody, elektrické energie nebo jiného základního přírodního zdroje s cílem ohrozit tím lidské životy nebo vydat majetek v nebezpečí škody velkého rozsahu,

e) zmocní se letadla, lodi nebo jiného prostředku osobní či nákladní dopravy nebo nad ním vykonává kontrolu, anebo zničí nebo vážně poškodí navigační zařízení nebo ve větším rozsahu zasahuje do jeho provozu nebo sdělí důležitou nepravdivou informaci, čímž ohrozí život nebo zdraví lidí, bezpečnost takového dopravního prostředku anebo vydá majetek v nebezpečí škody velkého rozsahu,

f) nedovoleně vyrábí nebo jinak získá, přechovává, dováží, přepravuje, vyváží či jinak dodává nebo užije výbušninu, jadernou, biologickou, chemickou nebo jinou zbraň, anebo provádí nedovolený výzkum a vývoj jaderné, biologické, chemické nebo jiné zbraně nebo bojového prostředku nebo výbušniny zakázané zákonem nebo mezinárodní smlouvou, nebo

g) vydá lidi v obecné nebezpečí smrti nebo těžké újmy na zdraví nebo cizí majetek v nebezpečí škody velkého rozsahu tím, že způsobí požár nebo povodeň nebo škodlivý účinek výbušnin, plynu, elektřiny nebo jiných podobně nebezpečných látek nebo sil nebo se dopustí jiného podobného nebezpečného jednání, nebo takové obecné nebezpečí zvýší nebo ztíží jeho odvrácení nebo zmírnění,

bude potrestán odnětím svobody na pět až patnáct let, popřípadě vedle tohoto trestu též propadnutím majetku.

(2) Stejně bude potrestán, kdo jednáním uvedeným v odstavci 1 vyhrožuje, nebo kdo takové jednání, teroristu nebo člena teroristické skupiny finančně, materiálně nebo jinak podporuje.

(3) Odnětím svobody na dvanáct až dvacet let, popřípadě vedle tohoto trestu též propadnutím majetku, nebo výjimečným trestem bude pachatel potrestán,

a) spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 jako člen organizované skupiny,

b) způsobí-li takovým činem těžkou újmu na zdraví nebo smrt,

c) způsobí-li takovým činem, že větší počet lidí zůstal bez přístřeší,

d) způsobí-li takovým činem přerušeni dopravy ve větším rozsahu,

e) způsobí-li takovým činem škodu velkého rozsahu,

f) získá-li takovým činem pro sebe nebo pro jiného prospěch velkého rozsahu,

g) ohrozí-li takovým činem závažně mezinárodní postavení České republiky nebo postavení mezinárodní organizace, jejíž je Česká republika členem, nebo

h) spáchá-li takový čin za stavu ohrožení státu nebo za válečného stavu.

(4) Příprava je trestná.

§312 „Teror“

- (1) Kdo v úmyslu poškodit ústavní zřízení České republiky jiného úmyslně usmrtí, bude potrestán odnětím svobody na patnáct až dvacet let, popřípadě vedle tohoto trestu též propadnutím majetku, nebo výjimečným trestem.
- (2) Příprava je trestná.

Právní úprava uvedena především v § 311 je poměrně dost obsáhlá a vystihuje všechny myslitelné formy teroristických útoků, které by se mohly v ČR stát. V novelizaci zákona platné od 1. 1. 2010, v souvislosti s hrozbou terorismu a oproti předchozí právní úpravě, přibyl pouze trestný čin „Teror“. [9]

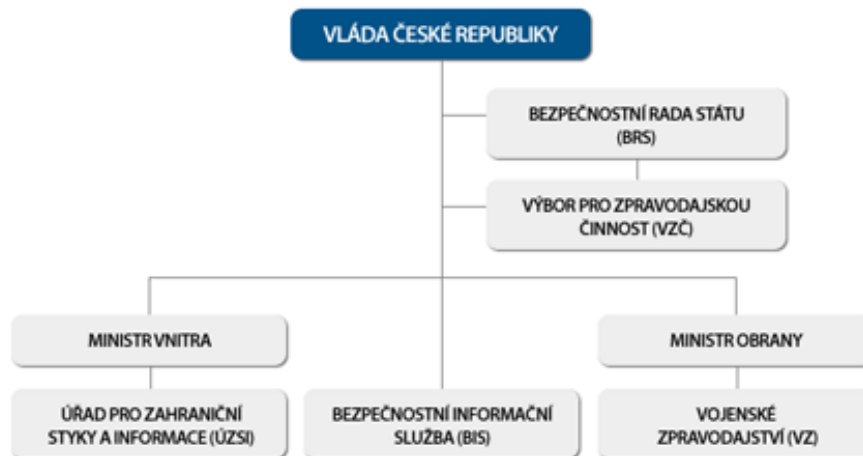
Tuto právní úpravu lze považovat za naprosto dostatečnou a rovněž výše trestů je adekvátní. Lze říci, že tato právní úprava v podstatě odráží definici pojmu „Teroristický skutek“, která byla v reakci na události ze dne 11. září 2001, zveřejněna Radou EU v dokumentu nazvaném „Společný postoj rady EU pro užití zvláštních opatření pro boj s terorismem“.

3.2 Bezpečnostní složky České republiky podílející se na boji proti terorismu

V rámci problematiky boje proti terorismu, lze rozdělit bezpečnostní složky na dvě skupiny:

- 1) Zpravodajské služby – Bezpečnostní informační služba, Vojenské zpravodajství, Úřad pro zahraniční styky a informace. Jejich postavení v bezpečnostním systému ČR znázorňuje následující schéma:

Obrázek 1. *Struktura zpravodajských složek ČR ÚZSI*

- 2) Policejní složky – Útvar pro odhalování organizovaného zločinu, Útvar rychlého nasazení, ÚOKFK

Zpravodajské služby mají svou působnost, postavení a oprávnění upraveny v zákoně č. 153/1994 Sb., O zpravodajských službách, zákoně č. 154/1994 Sb., o Bezpečnostní informační službě a zákoně č. 289/2005 Sb. O Vojenském zpravodajství.

Oprávnění zpravodajských služeb nejsou v současné době nějak vymezena výhradně k boji proti terorismu - pouze Bezpečnostní informační služba má ve své působnosti výslovně uvedeno shromažďování informací týkajících se terorismu. Všechny zpravodajské služby však mají ve své gesci zajišťovat bezpečnost České republiky, což znamená jejich legitimní zapojení do boje s terorismem.

3.2.1 Zpravodajské služby

3.2.1.1 *BIS – Bezpečnostní informační služba*

Bezpečnostní informační služba v současné době podléhá přímo vládě. Ta ji úkoluje, koordinuje a odpovídá za její činnost. Může ji ale v rámci své působnosti úkolovat rovněž prezident ČR. Jedná se o ozbrojenou zpravodajskou složku, zabývající se kontrarozvědnou činností. Podle zákona o zpravodajských službách ČR (č. 153/1994 Sb.) se Bezpečnostní informační služba zabývá získáváním, shromažďováním a vyhodnocováním následujících informací:

- hrozby terorismu
- aktivity ohrožující bezpečnost nebo významné ekonomické zájmy státu
- činnost cizích zpravodajských služeb na našem území
- záměry nebo činy mířící proti demokratickým základům, svrchovanosti a územní celistvosti ČR
- aktivity organizovaného zločinu
- činnosti ohrožující utajované informace

V rámci těchto úkolů rovněž zabezpečuje informace o arabských zpravodajských službách a to těch států, které jsou známy podporou teroristických organizací.

BIS rovněž zastupuje všechny zpravodajské služby v NATO. A to ve Zvláštním výboru sdružujícím kontrarozvědné služby aliančních států, který zároveň slouží jako poradní orgán pro problematiku terorismu a dalších aktivit, které by pro členské státy NATO mohly představovat určitou hrozbu.

3.2.1.2 *Úřad pro zahraniční styky a informace – ÚZSI*

Odpovědnost za práci ÚZSI nese ministr vnitra. Rozpočet služby je součástí rozpočtu MV. Přes uvedené vazby není ÚZSI organizační součástí Ministerstva vnitra. Je samostatným státním orgánem, organizační složkou státu ve smyslu zákona. Cílem je

zabezpečovat pro ústavní činitele a orgány státní správy České republiky včasné, objektivní a kvalitní zpravodajské informace, které mají původ v zahraničí a jsou důležité pro bezpečnost a ochranu zahraničně politických a ekonomických zájmů České republiky. Naplnění činnosti ÚZSI spočívá především v získávání a vyhodnocování zpravodajských informací, které nejsou dostupné prostřednictvím standardních prostředků – především např. diplomacie, a které splňují následující kritéria:

- jejich původ je v zahraničí (byť mohou být získány z území České republiky);
- mají vztah k problematice, jejímž sledováním byl ÚZSI pověřen vedením státu;
- jsou určenému odběrateli neznámé a byly zpravidla získány využitím zpravodajských prostředků.

Získaný souhrn informací je využíván především krizovým štábem Ministerstva vnitra ČR.

3.2.1.3 *Vojenské zpravodajství*

Vojenské zpravodajství je součástí Ministerstva obrany. Zabezpečuje informace o záměrech a činnostech představujících vojenské ohrožení České republiky, o zpravodajských službách cizí moci v oblasti obrany, zabezpečuje dále informace o záměrech a činnostech namířených proti zabezpečování obrany České republiky a o činnostech ohrožujících ochranu utajovaných skutečností v oblasti obrany České republiky.[8]

3.2.2 *Policejní složky*

3.2.2.1 *Útvar pro odhalování organizovaného zločinu – ÚOOZ PČR SKPV*

Výkonný útvar služby kriminální policie a vyšetřování s působností na celém území České republiky. Zabývá se odhalováním a vyšetřováním organizovaného zločinu. Jeden z jeho několika odborů se zabývá problematikou terorismu a extremismu. V rámci ÚOOZ

působí rovněž poměrně nově vzniklý (2009) Národní kontaktní bod pro terorismus (NKBT), který se zabývá bojem proti terorismu. Jedná se o centrální pracoviště policie, kde se zpracovávají všechny potřebné informace a dále s nimi odborníci pracují. Právě zde policie vyhodnocuje možné hrozby terorismu vůči České republice. Tento odbor pracuje v nepřetržitém 24-hodinovém režimu. ÚOOZ spolupracuje s výše uvedenými zpravodajskými službami a rovněž se zahraničními policejními složkami – jedná se (mimo sběru informací) především o spolupráci v trestně-právní rovině, kdy jako policejní složka (na rozdíl od zpravodajských služeb) může v rámci trestního práva sdělovat obvinění podezřelým a provádět další šetření a úkony dle trestního řádu.

3.2.2.2 Útvar rychlého nasazení - URNA

Je specifickým policejním útvarem určeným zejména pro boj proti terorismu. Působí na celém území České republiky. Je přímo podřízen policejnímu prezidentovi. O vysílání útvaru rozhoduje policejní prezident se souhlasem ministra vnitra. V souladu s vymezenou působností provádí útvar služební zákroky proti teroristům, únoscům osob a dopravních prostředků, nebezpečným pachatelům organizované trestné činnosti a pachatelům zvláště závažných úmyslných trestných činů, zejména při jejich zadržení. Oproti ostatním jmenovaným složkám (policejních i zpravodajských) se jedná o útvar striktně represivního charakteru.

3.2.2.3 Útvar odhalování korupce a finanční kriminality SKPV – ÚOKFK

Útvar s celorepublikovou působností spadající pod Policii ČR. Cílem bylo vytvoření policejní složky zaměřené na boj s nejnebezpečnějšími formami korupce a závažné hospodářské a finanční kriminality, za důsledného využívání kriminálního zpravodajství (zpravodajského procesu) jako základní metody vysoce profesionálního získávání a zpracování operativních informací, jejich analýzy a následného využití pro rozhodovací proces státních orgánů v oblasti předcházení ekonomické kriminalitě, efektivní a kvalitní průběh a výstup v oblasti trestního řízení, zajištění co největšího objemu výnosů ze závažné trestné činnosti a majetku pachatelů pro náhradu škod

a případný trest propadnutí majetku nebo věci. V rámci této činnosti ÚOKFK šetří případy, u kterých je podezření na financování teroristických organizací v zahraničí.

3.2.3 Další složky podílející se na bezpečnostní problematice v ČR

Mezi další státní instituce, které se podílejí na boji s terorismem, musíme zařadit rovněž Finanční analytický útvar (FAÚ)²⁷, který úzce spolupracuje s policejními i zpravodajskými složkami na úseku podezřelých finančních transakcí, které s financováním teroristických organizací můžou úzce souviset.

Z výše jmenovaných složek jsou některé členem Společné zpravodajské skupiny. Tato skupina je důležitá především pro výměnu informací v rámci boje proti terorismu. Skupina vznikla původně v souvislosti se summitem NATO v Praze v roce 2002. Později byla obnovena v reakci irácké krize v roce 2003. Členy této skupiny jsou zástupci Úřadu vlády, výše uvedených zpravodajských služeb, Ministerstva vnitra, Policie České republiky a Ministerstva zahraničních věcí. Společná zpravodajská skupina neslouží jen k velice potřebné výměně získaných informací, ale rovněž k vytvoření úzkých pracovních kontaktů, které by měly fungovat i mimo pravidelné zasedání této skupiny.

Tato skupina je pracovní skupinou Výboru pro zpravodajskou činnost, který slouží především pro koordinaci činnosti zpravodajských služeb a je stálým orgánem Bezpečnostní rady státu. Předsedou Výboru je předseda vlády. Místopředsedou je 1. místopředseda vlády a ministr zahraničních věcí. Členy Výboru jsou dále místopředseda vlády, ministr vnitra, ministr obrany, ředitelé BIS, ÚZSI, VZ a vedoucí Úřadu vlády ČR. Výbor mimo jiné zejména zabezpečuje operativní meziresortní koordinaci plánovacích a přípravných aktivit v oblasti zajištění zpravodajské činnosti, týkající se především ochrany ústavního zřízení, významných ekonomických zájmů a zajištění vnitřní bezpečnosti a obrany České republiky, dále projednává vyhodnocení meziresortních

---

²⁷ spadající pod Ministerstvo financí

připomínkových řízení k materiálům vztahujícím se k zajištění zpravodajské činnosti a doporučuje jejich projednání v Bezpečnostní radě státu.

Bezpečnostní rada státu je stálý pracovní orgán vlády, který v rozsahu pověření stanoveném vládou koordinuje a vyhodnocuje problematiku bezpečnosti ČR a připravuje vládě návrhy k jejímu zajišťování (plánování).

Základním úkolem BRS je podílet se na tvorbě spolehlivého a funkčního bezpečnostního systému ČR, zabezpečovat koordinaci a kontrolu opatření k zajištění bezpečnosti ČR a mezinárodních závazků. V návaznosti na současná rizika a hrozby v oblasti bezpečnosti ČR je BRS koncipována jako orgán pro přípravu opatření v této oblasti, ale současně i pro řešení vzniklé krizové situace. Je orientována na komplexní zajišťování bezpečnosti ČR.

BRS tvoří předseda vlády a další členové vlády podle rozhodnutí vlády. Prezident má právo účastnit se schůzí BRS, vyžadovat od ní a jejích členů zprávy a projednávat s ní nebo jejími členy otázky, které patří do jejich působnosti. Jednání BRS se mohou na základě usnesení vlády o BRS zúčastnit podle potřeby i další ústavní činitelé, vedoucí jiných správních úřadů, kteří nejsou členy BRS, guvernér ČNB a představitelé orgánů územní samosprávy a další odborníci.

Dále mezi skutečnosti, které ovlivňují bezpečnostní politiku v souvislosti s hrozbou terorismu, zařazujeme dokument, který schvaluje svým usnesením Vláda České republiky už od roku 2002. Jedná se o „Národní akční plán boje proti terorismu“ a vznikl jako reakce na teroristické útoky v USA v září 2001. Tento dokument byl pravidelně aktualizován – do roku 2005 ročně, pak vždy co dva roky. V současnosti je dokument nazván jako „Strategie boje proti terorismu“ a jeho platnost je pro období 2010 – 2012. K přejmenování došlo na základě úpravy celkového pojetí tohoto dokumentu. V současnosti je koncipován jako dokument obecné povahy, jehož cílem je seznámení problematiky boje s terorismem v podmínkách České republiky. Dokument se rovněž zaměřuje na bezpečnostní slabiny ČR, které s bojem s terorismem mohou být úzce spjaty. Rozdíl mezi „Národním akčním plánem“ a touto strategií je rovněž v tom, že ve Strategii nejsou podrobně rozepsány úkoly pro další období. Strategie si neklade za cíl vyřešit problémy, které s danou problematikou souvisí, ale pouze na ně upozorňuje. Jeho součástí jsou „Opatření, zaměřená na

minimalizaci rizik a dopadů potencionálních teroristických útoků na území České republiky a proti zájmům České republiky v zahraničí“. Boj proti terorismu si Strategie klade jako jednu z trvalých priorit České republiky. Připomíná několik uskutečněných teroristických útoků nebo jejich příprav z minulosti a to v celosvětovém měřítku. Uvádí některé základní principy v boji proti terorismu.²⁸ Jako celek se jak Strategie, tak i předchozí Národní plány snaží reagovat na trendy v oblasti terorismu. Snaží se přizpůsobit se aktuálním metodám teroristů a reagují na zkušenosti zahraničních bezpečnostních složek.

Ke kapitole Bezpečnostní systém v ČR lze uvést, že bezpečnostní složky (především zpravodajské služby) v celém procesu vykonávají především preventivní roli. Jejich cílem je odhalit teroristické aktivity již na začátku, a předcházet tím realizaci samotného útoku. Je proto nesmírně důležité, aby mezi policejními složkami (které z větší části působí represivně) a zpravodajskými službami byla co nejužší spolupráce a co nejlepší výměna získaných informací.

---

²⁸ Respektování principů demokracie a ochrany lidských práv. Spolupráce a sdílení informací mezi zainteresovanými institucemi. Prohlubování zapojení České republiky do mezinárodních aktivit. Prověřování schopnosti čelit hrozbě terorismu. Vzdělávání. Informování veřejnosti v účelném a přiměřeném rozsahu.

4 BEZPEČNOSTNÍ HROZBY TERORISTICKÝCH ÚTOKŮ NA ÚZEMÍ ČESKÉ REPUBLIKY VE VZTAHU K MIGRACI A AZYLOVÉ POLITICE

Tématem následující kapitoly je především analýza hrozby teroristického útoku v souvislosti s uprchlíky resp. osobami požívající mezinárodní ochranu na území České republiky ze států, které mohou být označovány jako rizikové.²⁹ S uvedenou hrozbou rovněž úzce souvisí otevření Schengenského prostoru³⁰, který umožňuje volný pohyb osob po celé Evropské unii. Kapitola je tematicky rozdělena na dva oddíly dle dané problematiky – migraci a mezinárodní ochranu, kdy cílem je základní analýza těchto oblastí, včetně detekování bezpečnostního rizika, které s azylem a migrací bezprostředně souvisí.

4.1 Migrace

Před rokem 1989 byl pojem migrace (resp. imigrace) spojován především s odchodem (nebo spíše útekem) občanů Československa do států Západní Evropy, USA nebo i Austrálie. Po roce 1989 a otevření hranic se situace již začala měnit. Češi dostali možnost svobodně vycestovat a občané jiných států zase cestovali do ČR. V souvislosti s migrací se Česká republika stala nejdříve převážně tranzitní zemí a později se stává zemí i cílovou. Důvody proč není ČR jen tranzitní ale i cílovou zemí, jsou především:

- Ekonomická prosperita ČR ve srovnání s domovskými zeměmi imigrantů

---

²⁹ Jedná se o především o státy, kde je zvýšené riziko radikálních muslimů, státy podporující terorismus apod.

³⁰ Schengenský prostor je území většiny evropských států (zemí Schengenské dohody), na kterém mohou osoby překračovat hranice smluvních států na kterémkoliv místě, aniž by musely projít hraniční kontrolou. Mezi státy Schengenu patří: Belgie, Francie, Lucembursko, Německo, Nizozemsko, Itálie, Portugalsko, Španělsko, Řecko, Rakousko, Dánsko, Finsko, Island, Norsko, Švédsko, Spojené království, Irsko, Česká republika, Estonsko, Litva, Lotyšsko, Maďarsko, Malta, Polsko, Slovensko, Slovinsko, Švýcarsko.

- Nižší životní náklady oproti západním zemím Evropy
- Stabilní bezpečnostní a vojenská situace
- Poloha země v centru Evropy

I přes tyto důvody ale můžeme v rámci migrace považovat Českou republiku z větší části za zemi tranzitní.

V rámci České republiky můžeme migraci rozdělit na legální a nelegální.

4.1.1 Legální migrace

V rámci legální migrace jsou možnosti pobytu v České republice podobné jako v ostatních částech Evropské unie. Jedná se o přechodný pobyt na území a trvalý pobyt na území. Vzhledem k příslušnosti ČR k EU dělíme v rámci těchto pobytů cizince na občany EU (k těmto náleží i občané dalších států, které jsou vázány Smlouvou o Evropském hospodářském prostoru) a občany tzv. „třetích států“. Cizinci patřící mezi občany EU mají právo volného pobytu a pohybu. Cizinci ze třetích států jsou o povolení vstupu a pobytu žádat a to v případě, že není s jejich mateřským státem sjednána smlouva o zrušení vízové povinnosti. Pokud není, jsou oprávněni žádat o vízum na krátkodobý pobyt (do 3 měsíců) nebo o vízum na dlouhodobý pobyt (nad 3 měsíce), případně si můžou žádat o povolení k dlouhodobému pobytu resp. k trvalému pobytu. Na vydání těchto pobytů ale není právní nárok a záleží to na rozhodnutí úřadů České republiky, zda budou uděleny či nikoli. Právní forma k udělování pobytu odpovídá právním normám jednotlivých států EU. [10]

K 31. 12. 2009, kdy bylo Ministerstvem vnitra, které je garantem za tuto problematiku, naposledy zveřejněno kolik cizinců má povolení k pobytu (trvalému i přechodnému) na území ČR, bylo zjištěno, že počet těchto cizinců je 733 305. Z toho je 295 603 občanů „třetích států“. Nejvíce osob jsou občané Ukrajiny (131 977 osob), dále Slovenska (73 446), Vietnamu (61 126) a Ruska (30 393).

I tato legální migrace je často zneužívána ilegálně. Jedná se např. o fiktivní sňatky (často občané Alžírsko, Nigérie s romskými nevěstami) nebo o zneužití legalizace pobytu v souvislosti se studiem na vysokých školách. Této problematice zneužití byla již věnována řada diplomových či jiných prací a pro tuto práci proto stačí pouze uvedený základní přehled.

4.1.2 Nelegální migrace

Při nelegální migraci je cílem osob, které se touto trestnou činností zabývají, dostat migranty do některého státu schengenského prostoru, odkud můžou dále pokračovat do dalších cílových států EU. Často tyto případy začínají jako legální migrace, kdy osoby do ČR přicestují běžnou dopravou (především leteckou) na základě vydaného víza ke krátkodobému nebo dlouhodobému pobytu a po ukončení platnosti i nadále zůstávají na území EU, a jejich pobyt se stává nelegálním. Vyřízením víza pro legální pobyt se zabývají dobře organizované skupiny organizovaného zločinu, které často používají korupci, padělané dokumenty nebo nepravdivé důvody k získání těchto víz. Tyto skupiny si za získání legálního pobytu v schengenských zemích nechávají velmi dobře zaplatit (v současné době se jedná o částku 15 000 USD za osobu!!!) a jejich zisky se pohybují v desítkách milionů korun. Na osoby, které takto do států EU přicestují, často přispívají finančními částkami všichni členové široké rodiny. Takové zneužívání vízové politiky je typické především pro osoby vietnamské, čínské nebo arabské národnosti.

Další možná forma nelegální migrace je převoz imigrantů v kamiónech. Není zde třeba vyřizování legálních víz, a proto je tento způsob méně náročný na „administrativu“. Tento způsob byl velice rozšířený především před vstupem České republiky do schengenského prostoru. Po zrušení hraničních kontrol se stal málo častým, ale přesto stále ještě nevymizel.

V souvislosti se zmíněným paděláním dokladů, které slouží k vydání víz pro legální pobyt, lze uvést příklad z 6. dubna 2011, kdy detektivové ÚOOZ zatkli na území České republiky osmičlennou skupinu cizinců patřící k islámské organizaci Jamaat Sharia³¹, která zajišťovala padělané doklady, peníze a zbraně pro teroristy v Dagestánu. Na základě pořízených padělaných dokladů by pravděpodobně neměli zmiňovaní teroristé působící v Dagestánu, problém s vyřízením víza do některého ze států EU a následným ilegálním pobytem v celém schengenském prostoru, se kterým by se velmi zvýšila možnost teroristického útoku ve státech EU.

---

³¹ Jamaat Sharia – jedna z největších islámských militantních organizací, vznikla v Dagestánu, s cílem vytvoření nezávislého Dagestánu, jako islámského státu.

4.2 Mezinárodní ochrana (azyl)

Azylem je ochranný pobyt, který stát poskytuje příslušníkovi jiného státu nebo osobě bez státní příslušnosti a je zpravidla udělován v souvislosti s jejím pronásledováním pro politické názory nebo jsou vůči této osobě porušovány lidská práva. Tato problematika je součástí mezinárodních úmluv a státy, které jsou těmito úmluvami vázány, jsou povinny tuto ochranu poskytovat. Proces udělování a jeho realizace spadá do kompetence jednotlivých států. Právo na azyl je v ústavním pořádku zakotveno v čl. 43 Listiny základních práv a svobod, který zní „Česká republika poskytuje azyl cizincům pronásledovaným za uplatňování politických práv a svobod. Azyl může být odepřen tomu, kdo jednal v rozporu se základními lidskými právy a svobodami.“ Mezinárodními základními úmluvami v této politice a kterými se řídí i Česká republika jsou především:

- Úmluva o právním postavení uprchlíků (tzv. Ženevská úmluva)
- Všeobecná deklarace lidských práv
- Evropská úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod
- Evropská sociální charta
- Mezinárodní pakt o občanských a politických právech a další

Mezi nejdůležitější úmluvy patří Dublinská úmluva z roku 1990 (platnost od roku 1997). Na jejím základě posuzuje jednotlivé žádosti o azyl ten stát EU, který je odpovědný za kontrolu vstupu toho určitého cizince na území Evropské unie. Dublinská úmluva též znemožnila podávání žádosti o azyl ve více zemích EU současně. Cílem této úmluvy bylo sjednocení azylového systému platného ve všech státech EU a to především v souvislosti s volným pohybem v Schengenském systému. Tato smlouva způsobuje, že žadatelé o azyl si v mnoha případech vyberou buď pro ně atraktivní zemi, nebo zemi, ve které je silná jejich komunita resp. první zemi v EU do které přicestují.

Základním úkolem azylové migrační politiky v ČR je na jedné straně poskytnutí účinné ochrany a pomoci cizincům, kteří jsou v obtížné situaci, kterou vyjmenovávají zákonné normy, a na druhé straně zabránit zneužití tohoto ochranného systému. Cílem je podpora opatření, která budou dostatečně regulovat legální migraci a co nejvíce minimalizovat migraci nelegální, a to vše se zajištěním dostatečné ochrany hranic a samostatnosti České republiky.

4.3 Bezpečnostní hrozba v souvislosti s migrační a azylovou politikou

V současné době je azylová a migrační politika celé Evropy skloňována snad ve všech pádech. Důvodem je především masivní nárůst migrantů v souvislosti s historickými revolucemi v severní Africe³². Někteří z nich zůstávají v utečeneckých táborech například v Tunisku, ale další tisíce zaplavili středomořské státy, a to hlavně Itálii (jejich počet se odhaduje na 20 tisíc!!!). Přesto, že se jedná v naprosté většině o uprchlíky, kteří ze svých domovských zemí emigrují kvůli válečným a etnickým hrozbám, je velmi pravděpodobné, že této vlny emigrace zneužívají různé kriminální zavadové osoby (které například utekly z vězení) nebo osoby napojené na teroristické organizace. Uvedení lidé, kteří vstoupí do prostoru EU spolu s tisíci dalšími uprchlíky, pak nemají problém ilegálního pobytu po celém Schengenském prostoru, včetně České republiky. Uvedená skutečnost patří mezi bezpečnostní hrozby pro Českou republiku a dalších zemí EU. V rámci volného pohybu osob po Schengenském prostoru je ale velice těžko ovlivnitelná vnitřní bezpečnost jednotlivých států. Eliminace podobných hrozeb je velmi složitá a musí se řešit v rámci mezinárodních jednání zástupců států EU.

Česká republika je spíše považována za zemi tranzitní než cílovou a nehrozí ji tak (prozatím) bezpečnostní hrozby, kterým čelí některé západní země – jako příklad můžeme uvést především Německo a Velkou Británii. Na rozdíl od České republiky se tyto dvě země staly cílovou zemí pro emigranty již před několika desítkami let. V rámci tzv. multikulturalismu (vysvětlit pod čarou), zde v minulosti přicestovaly tisíce osob třetích zemí (v Německu především Turci, ve Velké Británii například Pákistánci), kteří do těchto zemí přišli s vidinou lepšího a důstojnějšího života. Ve většině případů se jednalo o osoby vyznávající islám. V současnosti v Německu a Velké Británii již žijí třetí nebo čtvrté generace původních přistěhovalců a jsou již občany svých nových domovských států. Problém je v tom, že se z velké části necítí být Němci nebo Brity, cítí se pořád jako Turci nebo Pákistánci. Mají velmi odlišnou mentalitu oproti svým německým a britským

---

³² V roce 2011 došlo k demonstracím a nepokojům v některých muslimských zemích – především v Egyptě a v Libyi. Občané těchto zemí protestovali proti svým vládám a v obou zemích dosáhli svržení vládnoucího režimu, který v zemích vládl mnoho let.

sousedům. Působí především v rámci svých komunit a ne v rámci celé společnosti. Tímto výše uvedený multikulturalismus bere za své. Loni na podzim zhodnotila tuto situaci poměrně výstižně i německá kancléřka Angela Merkelová: „Přístup, podle něhož budeme žít po boku jiných kultur a šťastně se z toho radovat, naprosto selhal“. Chybou je v tomto případě ale rovněž politika daných států v souvislosti se štědrými sociálními dávkami, které těmto přistěhovalcům celou dobu poskytoval. Tyto štědré dávky nenutily přistěhovalce pracovat, vzdělávat se, aby se uplatnili na trhu práce. Často to byl důvod, proč bylo jejich začlenění do společnosti daleko složitější. Ve Velké Británii v srpnu letošního roku rabovaly gangy mladistvých, kteří jsou členové rodin, ve kterých jsou nezaměstnaní tři generace za sebou. Proto se v rámci svých komunit stává jediným zdrojem vlastní identity islám, a tímto se stává bezpečnostní hrozbou pro dané země. Vždyť v naprosté většině uskutečněných teroristických útoků nebo odhalených příprav k takovýmto útokům, se jednalo o pachatele, kteří byli již občany dané země, ale jejich rodiče nebo prarodiče pocházeli z třetích zemí. Tato situace je velmi podobná s problémy s romskou menšinou žijící v ČR – vyjma skutečnosti, že zatím mezi Romy nejsou pachatelé teroristických útoků.

Vzhledem k těmto skutečnostem proto nelze vyloučit, že podobný problém s přistěhovalci čeká v budoucnu i Českou republiku. Je velmi pravděpodobný předpoklad, že se západní země EU budou, po svých zkušenostech, snažit co nejvíce regulovat příliv přistěhovalců a jednou z cílových zemí se pak stane Česká republika. V tom případě je velmi nutné se poučit právě z chyb, které Německo nebo Velká Británie v minulosti udělaly. V tomto máme jedinečnou příležitost „vyzkoušet“ si nejschůdnější cestu a to právě na řešení romské problematiky.

Dopady/důsledky azylové politiky České republiky (a víceméně celé EU) lze považovat za jednu z velkých bezpečnostních hrozeb. Týká se to především nedokonalosti a přílišné benevolentnosti této politiky. Počet osob žádající o mezinárodní ochranu (azyl) není v koncových číslech nijak závažnější. V roce 2009 zažádalo o mezinárodní ochranu 1258 osob a azyl byl udělen 75 osobám. Tyto čísla určitě nezbuzují obavy z bezpečnostní hrozby pro ČR. Přesto je třeba podotknout, že k provedení teroristického útoku stačí osoba pouze jediná.

Neuváženost azylové politiky ČR spočívá především v možné maximální délce vyřízení žádosti o azyl a benevolenci k pohybu žadatelů. Žadatelem o azyl se stává člověk podáním žádosti o azyl na hraničním přechodu nebo v tzv. přijímacím středisku MV ČR. Zde musí strávit povinně cca 3 týdny, ve kterých dojde k podrobnému zdravotnímu vyšetření a k prvním pohovorům o důvodu své žádosti o azyl. Poté probíhá řízení o rozhodnutí o azylu, kdy by oddělení azylové a migrační politiky (OAMP)³³ mělo rozhodnout o žádosti do 90 dnů. Lhůtu je možné prodloužit, při zamítavém stanovisku jsou k dispozici ještě opravné prostředky (kasační stížnost apod.). A z původních 90 dnů se můžou stát i roky. Pokud se navíc žadatelům narodí například dítě, tak celá procedura může probíhat zase znovu. Po celou tuto dobu nemusí žadatel pobývat v pobytovém zařízení Ministerstva vnitra, ale může si sám najít a pronajmout místo svého pobytu. Tímto se jeho pohyb stává naprosto nekontrolovatelným. Pokud vycestuje mimo Českou republiku a je zadržen státními orgány například v Německu, tak jediné, co se stane je, že ho německá policie zaveze na hranice z ČR, kde si ho vyzvednou pracovníci místně příslušného přijímacího střediska a odvezou ho do místa jeho pobytu. Je nutno říci, že na jedné straně se v naprosté většině jedná o osoby, které jsou ve své zemi politicky nebo nábožensky perzekuovány, na druhé straně to však může být osoba, která pochází z rizikové země, která podporuje terorismus a je velmi reálnou bezpečnostní hrozbou pro ČR i celou Evropskou unii. V rámci utajení své identity ji stačí při žádosti o azyl uvést, že je bez dokladů a uvést osobní údaje, které je pak v některých případech (válečná zóna, nekomunikace místních úřadů apod.) velmi těžké ověřit v domovské zemi žadatele. [11]

A nemusí to být ani případ osoby s utajenou identitou. Jako příklad se dá uvést velký nárůst žadatelů o azyl, kteří pocházejí z Kazachstánu. Tento nárůst je především v letech 2008 a 2009. V roce 2008 bylo požádáno o mezinárodní ochranu 73 občany Kazachstánu oproti roku 2007, kdy bylo požádáno 30 občany (nárůst 143,3 %). V roce 2009 to bylo již 186 osob (nárůst 154,8 %). Tímto nárůstem se Kazaši rázem stávají druhou nejsilnější národností, které o azyl v ČR žádá – hned po Ukrajincích.[26] Rizikový faktor spočívá v tom, že mezi nimi je velmi početná skupina z jedné oblasti, která se dobře zná již ze své

---

³³ OAMP – Oddělení azylové a migrační politiky, spadá pod Ministerstvo vnitra a je garantem za azylovou a migrační politiku v rámci České republiky.

země. Členové této skupiny jsou v Kazachstánu označeni za muslimy, kteří vyznávají směr islámu, označovaným jako wahhabismus³⁴. Někteří z těchto azylantů jsou v České republice právě díky výše uvedenému systému již řadu let. Často jsou ubytováni v soukromí, mimo pobytová zařízení. Proto je jejich kontrola minimální. Často disponují velkými finančními částkami, drahými vozidly, v rámci azylového řízení si najímají své právníky apod. Žádají o azyl právě z diskriminačních důvodů, kvůli tomu, že jsou kazašskými úřady pronásledováni za svou víru. Ti, kteří zůstávají v pobytových zařízeních, tvoří jednotnou komunitu, která mezi sebe nikoho cizího nepřijme, s jinými cizinci nekomunikuje, velice přísně a striktně dodržuje pravidla islámu. Z těchto informací jednoznačně vyplývá, že tito lidé nejsou schopni nikdy se začlenit do společnosti v České republice a dalo by se říci, že svým až fanatismem jsou bezpečnostní hrozbou pro Českou republiku. Tato komunita může časem právě vyrůst ve velkou uzavřenou skupinu, která se bude řídit pouze svými pravidly, které budou v naprosté odlišnosti od pravidel české společnosti. A potom můžou nastat podobné problémy jako v Německu nebo Velké Británii. V lednu 2009 byla zveřejněna českými médii zpráva, že kazašští muslimové si v obci Kolová na Karlovarsku chtějí postavit svou mešitu, která se oficiálně jmenovala kulturně společenské centrum se zázemím. Proti tomuto se zvedl velký odpor místních občanů.[27] I přesto je ale tato mešita dokončena a uváděna na www.al-islam.cz jako jedna z mešit v ČR k modlení k islámské víře.

---

³⁴ Wahhabismus – silně radikální forma islámu, která se snaží o zachování „čistoty islámu“. Přísně dodržuje veškeré islámské tradice a zvyky. Mezi příznivce wahhábismu někteří odborníci řadili i Usámu bin Ládina.

5 NÁVRHY K MOŽNÉ ELIMINACI HROZEB TERORISTICKÝCH ÚTOKŮ NA ÚZEMÍ ČESKÉ REPUBLIKY

Cílem této kapitoly je analyzovat nedostatky v současném bezpečnostním systému České republiky a na základě zjištěných skutečností navrhnout opatření k jejich zlepšení.

5.1 Komunikace mezi bezpečnostními složkami

V rámci problematiky komunikace mezi bezpečnostními složkami státu je třeba připomenout již několikrát uvedené teroristické útoky v USA z 11. září 2001 resp. dobu, která předcházela těmto útokům. Při následném vyšetřování, které trvalo několik let, se ukázala selhání, kterých se dopustily zpravodajské služby USA. Jedním z nich byla skutečnost, že se na Floridě objevili Arabové, kteří se učili pilotovat dopravní letadla, ale chtěli je jen umět ovládat ve vzduchu, zatačet s nimi, ale už se nechtěli učit přistávat. Tato informace se dostala k pracovníkům FBI, nedostalo se jí však dostatečné pozornosti a byla velice špatně vyhodnocena. Další velkou kritiku sklidila rovněž velice špatná komunikace mezi CIA a FBI – CIA nepředala FBI informace o příjezdu dvou radikálů do USA, kteří se podíleli na těchto útocích. Těchto selhání, týkajících se víceméně neexistující komunikace mezi CIA a FBI bylo v rámci vyšetřování objeveno mnoho.

Podobný problém je i v komunikaci složek zabývajících se bezpečnostní problematikou v České republice. Je pravdou, že komunikace mezi nimi, se právě díky zveřejnění výše uvedených problémů v USA, výrazně zlepšila. Přesto se nedá její současný stav nazvat jako ideální. Plusem byl například vznik, již zmíněné, Společné zpravodajské skupiny. Jejich pravidelných zasedání se účastní zástupci všech bezpečnostních složek, které se rizikem terorismu zabývají. Přesto tato skupina nikdy nemůže vyhodnotit všechny operativní informace, které pracovníci jednotlivých složek zjistí. Naprosto chybí provázanost jednotlivých informačních a poznatkových systémů. Některé informace, které jsou již jednou zjištěny jednou zpravodajskou službou, jsou obtížně znovu zjišťovány další zpravodajskou službou a pak znova policejní složkou. A výsledkem je pořád jedna a tatáž informace. Při existenci jednoho poznatkového fondu by toto nesmyslné trojité zjišťování stejné informace odpadlo. V rámci společného poznatkového fondu by se usnadnila

analýza a posouzení relevance zjištěných informací. Nezřídka nastane situace, kdy je zjištěna informace, která je následně potvrzena ze dvou nezávislých zdrojů. Ve skutečnosti se však jedná o jeden zdroj, který informaci podal jak zpravodajské službě, tak například policii. Jenže v rámci co největšího utajení informátorů se tato skutečnost již dále nedostane. Zmiňovaný fond by rovněž mohl sloužit pro sdílení kapacit jednotlivých subjektů – překlady textů, výsledky aplikovaného výzkumu apod.

Vytvoření popisovaného fondu by mělo rovněž význam v souvislosti s mezinárodní výměnou informací. Přístup k těmto informacím by měly všechny zainteresované složky. Rovněž při zasílání informací bezpečnostními složkami České republiky k zahraničním partnerům, by nehrozilo „dublování“ těchto informací.

5.2 Efektivita práce bezpečnostních složek

Jako riziko v souvislosti s tímto bodem lze uvést míru zainteresovanosti bezpečnostních složek na práci, která souvisí s rizikem terorismu, v období mezi uskutečněnými teroristickými útoky. Velmi často dochází (a nejen v rámci ČR) k situaci, kdy v reakci na právě provedený teroristický útok (ať už se jednalo o 11. září 2001 nebo Madrid 2004), jsou bezpečnostní složky maximálně výkonné. Hrozba terorismu má nejvyšší prioritu, jsou vyčleněny finanční prostředky, vytvářeny pracovní skupiny apod. Postupem času ale dochází k situaci, kdy pracovní skupiny zanikají, finanční prostředky se přesunou na „aktuálnější problém“, zaměstnanci zpravodajských služeb a policie se věnují další své práci a na „neaktuální“ hrozbě dále pracuje zlomek původního počtu pracovníků. Vše se opět mění při dalším uskutečněném teroristickém útoku. Zmiňovaná skutečnost velmi úzce souvisí se zájmem médií a veřejnosti, která je těmito sdělovacími prostředky ovlivněna.

Na jedné straně je tento systém i pochopitelný, na druhé straně si je nutné uvědomit, že hrozba teroristického útoku je ve většině případů velmi skryta a je ve veřejném zájmu jí věnovat velmi velkou pozornost i v období, kdy máme (mylný) dojem, že hrozba je minimální. Je třeba veřejnost přesvědčit, že státem vynaložené prostředky (ať se jedná o finanční prostředky nebo lidské zdroje) na zajištění její bezpečnosti, jsou nutné i v situaci, kdy se jí hrozba teroristického útoku nezdá aktuální a nepíše se o ní v novinách.

5.3 Demokracie v České republice

Česká republika se stala demokratickou zemí více než před 20 lety. Před rokem 1989 byla demokracie pro většinu populace ČR cizím pojmem. Problémem současné doby, který si naprostá většina obyvatel nedokáže připustit je situace, která by se dala nazvat jako „přílišná demokracie“. Po dlouhé době, kdy každý občan, který mohl být hrozbou pro komunistický režim, byl pod přísnou kontrolou bezpečnostních složek, nastala doba, kdy každý považuje své soukromí za naprosto nedotknutelné. Pokud dojde v médiích ke zveřejnění některých metod a způsobů³⁵, které používají policie nebo zpravodajské služby k získávání informací, veřejnost je hned pobouřena a často to odsoudí jako neoprávněné porušení soukromí osob. Pokud ale stejná metoda, kterou dříve odsoudili, pomůže k dopadení pachatele, který jim například fyzicky ublížil nebo odcizil jejich majetek, tak najednou jim zásah do jejich soukromí už nevadí a smíří se s ním.

Pravděpodobně stejně k tomuto problému demokracie přistupují i občané dalších států. Je však třeba dostat do jejich podvědomí, že tyto bezpečnostní složky se těmito „rozporuplnými“ metodami nesnaží zlehčit si práci. Snaží se co nejvíce chránit majetek, zdraví a život slušných občanů. Jako příklad z části může posloužit Velké Británie. Dne 7. července 2005 došlo ke čtyřem teroristickým útokům v Londýně. Sebevražední útočníci provedli bombové útoky v metru a v autobusu. Celkem při nich zemřelo 52 osob. Při následném vyšetřování bezpečnostní složky Velké Británie identifikovaly všechny teroristy. Mimo jiné i jejich pohyb a chování těsně před útokem. K odhalení těchto skutečností velmi přispěl kamerový systém, který je bezpečnostním složkám k dispozici. Velká Británie je v této oblasti jedna z „nejhlídanějších“ zemí. Z průzkumu v listopadu roku 2006 se odhaduje, že v Británii je kolem 5 milionů bezpečnostních kamer. Což je pětina celosvětového počtu. Jedna kamera tedy připadne na 12 lidí. Skoro každý pohyb osob na ulici, v obchodě, benzínové pumpě je těmito kamerami zachycen a nahrán. Díky nim byl zachycen celodenní pohyb všech teroristů ve dne útoky, včetně jejich rozloučení těsně před útokem. Byly získány a analyzovány velmi důležité informace, které mohou

---

³⁵ odposlechy telefonních hovorů, výpisy mobilních telefonů, záběry kamer městské policie, benzínových pump, v bankomatech apod.

sloužit k prevenci při předcházení dalších podobných útoků. A důležité je, že veřejnost tento kamerový systém, který by v naší zemi byl považován za zásah do soukromí, toleruje a důvěřuje mu.

Stejný cíl by měli mít politické, zpravodajské a policejní špičky při vysvětlení svých metod veřejnosti. Vysvětlit, že nejde o porušení principů demokracie, ale o její ochranu.

5.4 Zpřísnění azylové politiky

Návrhem v tomto bodu není zpřísnění důvodů žádosti o azyl resp. jeho udělení. Mělo by jen dojít, a to i v rámci příslušných právních úprav, ke zvýšení kontroly pohybu žadatelů o azyl v průběhu rozhodovacího procesu. Pohyb by měl být omezen pouze na část území České republiky. Pokud by cizinec chtěl cestovat mimo toto území, měl by k tomuto hláskou povinnost. V případě porušení těchto nařízení by byla žádost o azyl ihned zamítnuta. K okamžitému zamítnutí by došlo i v případě, že by cizinec chtěl neoprávněně vycestovat mimo území ČR. Rovněž ubytování v soukromí, mimo pobytová zařízení, by mělo být více kontrolováno cizineckou policií. Tato kontrola by se především týkala skutečnosti, zda na nahlášeném místě vůbec cizinec pobývá, jakou tam má pověst a jak vychází s okolím. Tyto informace by tvořily jedno z kritérií pro udělení azylu.

Změna by měla rovněž nastat v maximální délce pro konečné rozhodnutí o udělení nebo zamítnutí azylu. Tato délka by neměla překročit délku jednoho až dvou let. Včetně všech možných opravných prostředků.

Rovněž by se v rámci problematiky azylové a migrační politiky měla zlepšit komunikace mezi jednotlivými složkami ministerstva vnitra, které je především za tuto problematiku odpovědné. Mělo by dojít k úzké spolupráci mezi Oddělením azylové a migrační politiky, Cizineckou policií a Policií ČR (pořádkovou i kriminální). Spolupráce by měla spočívat především o výměně informací, které byly zjištěny v souvislosti s cizinci. Na jejich základě by byly vyhodnoceny rizikové osoby, u kterých by například hrozilo zvýšené riziko v souvislosti s terorismem. Tato spolupráce do jisté míry funguje i v dnešní době. Je však neoficiální a založena pouze na osobních vztazích.

5.5 Právní úprava

V kapitole, která pojednává o právní úpravě trestného činu terorismus je uvedeno, že právní úprava daná Zákonem č. 40/2009 Sb. – trestním zákoníkem, je dostatečná a v plné míře postihuje uvedený trestný čin. Terorismus je však často spojen s dalšími trestnými činy, u kterých již je právní úprava nedostatečná. Jako nejlepší příklad se jeví trestný čin dle § 185 Zákona č. 40/2009 Sb. Nedovolené ozbrojování. Jedná se o trestný čin, který je velmi úzce spojen právě s možností teroristického útoku. Jak ukázal případ norského teroristy Anderse Breivika. Byly zveřejněny informace, že Breivik se dokonce snažil opatřit vražednou zbraň v Praze, kterou považoval za místo, kde koupě automatické zbraně bude snadná. Pokud by stejný případ byl v České republice a objevil by se potencionální pachatel, se snahou opatřit si automatickou zbraň, a nebylo by zřejmé, že toto souvisí se „závažnější“ trestnou činností, tak by trestní sazba byla v tomto případě „potrestání odnětím svobody až na tři léta“. Pokud by zbraň nebyla hromadně účinná, tak tento pachatel mohl dostat i jen peněžité trest! Další skutečnost, která z této právní úpravy vyplývá, je že operativní technika (sledování, odposlechy, použití agenta) se v tomto případě může užít až v situaci, která se týká až posledního odstavce daného paragrafu (organizovaná skupina, větší rozsah činu nebo válečný stav). Tímto je velmi ztížena práce policie při odhalení možného pachatele.[9]

Tato právní úprava se jeví jako zcela nedostatečná a neodpovídá míře nebezpečnosti a možným konsekvencím popisovaného trestného činu. Proto je v rámci daného právního ustanovení nutné zpřísnění trestních sazeb, které by umožnilo zvýšení efektivity práce policie, tak i zvýšení pravděpodobnosti odhalení případných pachatelů teroristických útoků.

ZÁVĚR

Cílem diplomové práce bylo zhodnocení pravděpodobnosti a míry rizika hrozby teroristického útoku v České republice. Byly analyzovány nejpravděpodobnější příčiny možné hrozby – kriminální podtext, světový terorismus, extremismus, migrace a benevolentnost azylové politiky ČR. Analýzou současného bezpečnostního prostředí České republiky, výše uvedených příčin a zároveň zmapováním bezpečnostních složek, které se problematikou terorismu v ČR zabývají, lze v rámci této diplomové práce dospět k názoru, že současná situace v České republice je z hlediska teroristických útoků klidná. Riziko teroristického útoku spáchaného na území ČR je poměrně nízké. Přesto je však třeba se na takovéto riziko připravit, a to ať už po stránce legislativní nebo v bezpečnostní oblasti.

Jako největší riziko teroristického útoku lze považovat útok jedince na veřejný zájem, a to jak v podtextu kriminální činnosti (vydírání za pomoci užití nástražného výbušného systému s vidinou finančního prospěchu), tak v podtextu pravicového extremismu, proti kterému je Česká republika nejvíce zranitelná a dá se říci, že i nejméně připravená.

Menší pravděpodobnost útoku hrozí ze strany radikálních islámských extremistů, což je dáno právě politikou „předlistopadového“ Československa a z velké části i umírněnou islámskou menšinou, která v České republice dlouhodobě žije. Přesto nelze ani toto riziko hrozby terorismu vyloučit a to především v souvislosti s účastí ČR v mezinárodních organizacích, jako jsou EU, NATO nebo OSN.

V souvislosti se snížením hrozby teroristického útoku lze určit jako prioritu tři hlavní relevantní oblasti: zlepšení spolupráce bezpečnostních složek, zpřísnění právní úpravy v souvislosti s některými trestnými činy resp. v souvislosti s azylovou a migrační politikou ČR a zlepšení komunikace v rámci práce bezpečnostních složek a informování veřejnosti.

Obsahem práce bylo zaměření se především na, v současnosti nejpravděpodobnější, možné hrozby teroristických útoků na území České republiky. Z tohoto důvodu došlo k opomenutí některých dalších bezpečnostních hrozeb, jako jsou například kyberterorismus nebo hrozba spojená s užitím zbraní hromadného ničení apod.

V rámci diplomové práce došlo k zanalyzování nejpravděpodobnějších hrozeb v rámci terorismu, které by mohla Česká republika očekávat, došlo rovněž k získání přehledu o hlavních bezpečnostních složkách podílejících se na boji s terorismem a byly navrženy změny, které by měly vést k zvýšení eliminace hrozby teroristických útoků v České republice. Změny spočívají především ve zlepšení spolupráce jednotlivých bezpečnostních složek a zpřísnění právních předpisů (ať už zákona o azylu nebo trestního zákoníku). Tyto změny vyplynuly ze skutečností, které nemusí být vždy známy veřejnosti, a vycházejí z praxe diplomanta, který tuto diplomovou práci zpracoval.

ZÁVĚR V ANGLIČTINĚ

The aim of the thesis was to evaluate the likelihood and degree of risk the threat of a terrorist attack in the Czech Republic. . The most likely causes were analyzed potential threats - criminal overtones, global terrorism, extremism, migration and benevolence of the asylum policy of the Czech Republic. Analysis of the current security environment of the Czech Republic, the above reasons and also mapping the security forces that the issue of terrorism in the Czech Republic dealing may be undertaken in this thesis to come to the conclusion that the current situation in the Czech Republic in terms of terrorist attacks is calm. The risk of a terrorist attack committed on the territory of the Czech Republic is relatively low. Nevertheless, it is necessary to prepare such a risk, be it in terms of legislation or in the security field.

As the biggest risk of a terrorist attack can be considered an individual attack on the public interest, both in the subtext of criminal activity (extortion by means use of an explosive booby trap system with the prospect of financial gain) and right-wing extremism in the subtext against which the Czech Republic is the most vulnerable and can be say the least prepared.

There is less chance of attack by radical Islamic extremists, which is just due to “pre-November” Czechoslovakia politics and largely as a moderate Islamic minority in the Czech Republic who live a long time. Nevertheless, this risk cannot be ruled out terrorism threat, especially in connection with the participation of the Czech Republic in international organizations such as the EU, NATO or OSN.

In connection with reducing the threat of the terrorist attack can be determined as the relative priority of the three main areas: improvement of cooperation of security forces, tightening legislation in connection with certain offenses or in connection with asylum and migration policy of the Czech Republic and to improve communication within the work of security forces and public information.

The content of this work was to focus primarily on, currently the most likely threat of possible terrorist attacks in the Czech Republic. For this reason, there were some omissions of other security threats, such as Cyberterrorism or threat associated with the use of weapons of mass destruction etc.

The thesis has been analyzing the most likely threats in terrorism, which the Czech Republic could be expected, was also to obtain an overview of key security forces involved in the fight against terrorism and the changes were proposed, which should lead to increased elimination of the threat of terrorist attacks in the Czech Republic. The changes consist mainly in the improvement of cooperation of security forces and the tightening of legislation (whether the Asylum Act or the Criminal Code). These changes resulted from factors which may not always be known to the public, and are based on the practice of undergraduates who worked this thesis.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

Monografie:

- [1] MAREŠ, M. *Terorismus v ČR*. 1. vyd. Brno: Centrum strategických studií, 2005. 476 s. ISBN 80-903333-8-9.
- [2] MAREŠ, M. *Pravicový extremismus a radikalismus v ČR*. 1. vyd. Brno: Barrister & Principal, Centrum strategických studií, 2003. 655 s. ISBN 80-86598-45-4.
- [3] NOŽINA, M. *Mezinárodní organizovaný zločin v České republice*. 1. vyd. Praha: Themis, 2003. 407 s. ISBN 80-7312-018-6.
- [4] EICHLER, J. *Mezinárodní bezpečnost v době globalizace*. 1. vyd. Praha: Portál, 2009. 327 s. ISBN 978-80-7367-540-0.
- [5] NĚMEC, M. *Organizovaný zločin: Aktuální problémy organizované kriminality a boje proti ní*. 1. vyd. Praha: Naše vojsko, 1995. 219 s. ISBN 80-206-0472-3.
- [6] NÁLEVKA, Vladimír. *Světová politika ve 20. století*. 1. vyd. Praha: Aleš Skřivan ml., 2000. 256 s. ISBN 80-902261-4-0.
- [7] SCHMID, A., JONGMAN, A. *Political Terrorism*. 1. vyd. USA: SWIDOC and Transaction Books, 2005. 700 s. ISBN 1-4128-0469-8.

Diplomové práce:

- [8] ŠARMAN, F. *Problematika potírání financování terorismu a bezpečnostní systém ČR*. Praha: 2008. 64 s. Diplomová práce. Česká zemědělská univerzita v Praze, Provozně ekonomická fakulta, Katedra práva.

Právní předpisy:

- [9] Zákon č. 40/2009 Sb. – trestní zákoník, v platném znění.
- [10] Zákon č. 326/1999 Sb. - o pobytu cizinců na území České republiky, v platném znění.
- [11] Zákon č. 325/199 Sb. – o azylu, v platném znění.
- [12] Severoatlantická smlouva, podepsána dne 4. dubna 1949 ve Washingtonu, USA

- [13] Zákon č. 153/1994 Sb. – o zpravodajských službách, v platném znění
- [14] Zákon č. 154/1994 Sb. - o Bezpečnostní informační službě, v platném znění
- [15] Zákon č. 289/2005 Sb. - o Vojenském zpravodajství, v platném znění

Další zdroje:

- [16] Studie společnosti IVAN GABAL ANALYSIS & CONSULTING, PRAHA 2008

Elektronické zdroje:

- [17] *Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě* [online]. WIKIPEDIE – Otevřená encyklopedie, [cit. 2011-10-01]. Dostupné z WWW: [http://cs.wikipedia.org/wiki/OBSE].
- [18] *Severoatlantická aliance* [online]. WIKIPEDIE – Otevřená encyklopedie, [cit. 2011-10-01]. Dostupné z WWW: [http://cs.wikipedia.org/wiki/Nato].
- [19] *Terorismus* [online]. WIKIPEDIE – Otevřená encyklopedie, [cit. 2011-10-01]. Dostupné z WWW: [http://cs.wikipedia.org/wiki/Terrorismus].
- [20] *Pikna, Bezpečnostní politika Evropské unie* [online]. [cit. 2011-10-01]. Dostupné z WWW: [http://www.polac.cz/eu/bp_eu.pdf].
- [21] *ÚZSI, Evropská bezpečnostní strategie*. [online]. [cit. 2011-10-01]. Dostupné z WWW: [http://www.uzsi.cz/cz/evropska-bezpecnostni-strategie.html].
- [22] *Valné shromáždění, Mezinárodní terorismus* [online]. [cit. 2011-10-01]. Dostupné z WWW: [http://amo.cz.uvirt9.active24.cz/soubory/student-summit/model-osn/14-rocnik/GA/XIV_BGR_GA_I.pdf].

- [23] *BIS, Výroční zpráva 2010* [online]. [cit. 2011-10-01]. Dostupné z WWW:
[<http://www.bis.cz/n/2011-09-07-vyrocní-zprava-2010.html>].
- [24] *Ministerstvo vnitra, Extremismus* [online]. [cit. 2011-10-01]. Dostupné z WWW:
[<http://www.mvcr.cz/clanek/co-je-extremismus.aspx>].
- [25] *Výroční zprávy o extremismu a strategie boje proti extremismu, Ministerstvo vnitra* [online]. [cit. 2011-10-01]. Dostupné z WWW:
[<http://www.mvcr.cz/clanek/extremismus-vyrocní-zpravy-o-extremismu-a-strategie-boje-proti-extremismu.aspx>].
- [26] *Ministerstvo vnitra, Statistiky* [online]. [cit. 2011-10-01]. Dostupné z WWW:
[<http://www.mvcr.cz/clanek/mezinarodni-ochrana-253352.aspx>].
- [27] *iDnes, Zprávy* [online]. [cit. 2011-10-01]. Dostupné z WWW:
[http://zpravy.idnes.cz/muslimove-chteli-mesitu-v-kolove-radnice-je-proti-fv4-/domaci.aspx?c=A090118_185349_domaci_abr].
- [28] *Frank, Bezpečnostní prostředí České republiky* [online]. 2003, [cit. 2011-10-01].
Dostupné z WWW:
[<http://www.defenceandstrategy.eu/filemanager/files/file.php?file=6375>].
- [29] *World Islamic Front Statement Urging Jihad Against Jews and Crusaders* [online].
1998, [cit. 2011-10-01]. Dostupné z WWW:
[<http://www.fas.org/irp/world/para/docs/980223-fatva.htm>].
- [30] *Parlamentní listy, Kauza Vítkov?* [online]. [cit. 2011-10-01]. Dostupné z WWW:
[<http://www.parlamentnilisty.cz/zpravy/178801.aspx>].

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

AMO Association for International Affairs

BIS Bezpečnostní informační služba

BRS Bezpečnostní rada státu

CEFTA Central European Free Trade Agreement

CIA Central Intelligence Agency

ČNB Česká národní banka

ČR Česká republika

ČSAF Československá anarchistická federace

ČSSR Československá socialistická republika

DSSS Dělnická strana sociální spravedlnosti

ETA Euskadi Ta Askatasuna

EU Evropská unie

FAÚ Finanční analytický útvar

FBI Federal Bureau of Investigation

FIPO Finanční policie

IP Internetový protokol

IRA Irská republikánská armáda

ISAF International Security Assistance Force

IT Informační technologie

KBSE Konference o bezpečnosti a spolupráci v Evropě

MF Ministerstvo financí

MV Ministerstvo vnitra

NATO North Atlantic Treaty Organization

NDR Německá demokratická republika

NKBT Národní kontaktní bod pro terorismus
NPD Nationaldemokratische Partei Deutschlands
OAMP Oddělení azylové a migrační politiky
OBSE Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě
OSN Organizace spojených národů
RAF Rote Armee Fraktion
SFOR Stabilisation Force
SIS Schengenský informační systém
SNB Sbor národní bezpečnosti
SRN Spolková republika Německo
SSSR Svaz sovětských socialistických republik
START Strategic Arms Reduction Treaty
UNCRO United Nations Confidence Restoration Operation
ÚOKFK Útvar odhalování korupce a finanční kriminality
ÚOOZ Útvar pro odhalování organizovaného zločinu
URNA Útvar rychlého nasazení
USA United States of America
USD Americký dolar
ÚZSI Úřad pro zahraniční styky a informace
VAAZ Vojenská akademie Antonína Zápotockého
VZ Vojenské zpravodajství
ZS Zpravodajské služby

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1. <i>Struktura zpravodajských složek ČR ÚZSI</i>	49
Obrázek 2. <i>Podíl hlasů DSSS ve volbách 2010 (kraje)</i>	81
Obrázek 3. <i>Podíl hlasů DSSS ve volbách 2010 (okresy)</i>	82

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1. <i>Změna bezpečnostní prostředí ČR s rokem 1989</i>	15
Tabulka 2. <i>Propojení terorismu a organizovaného zločinu</i>	34

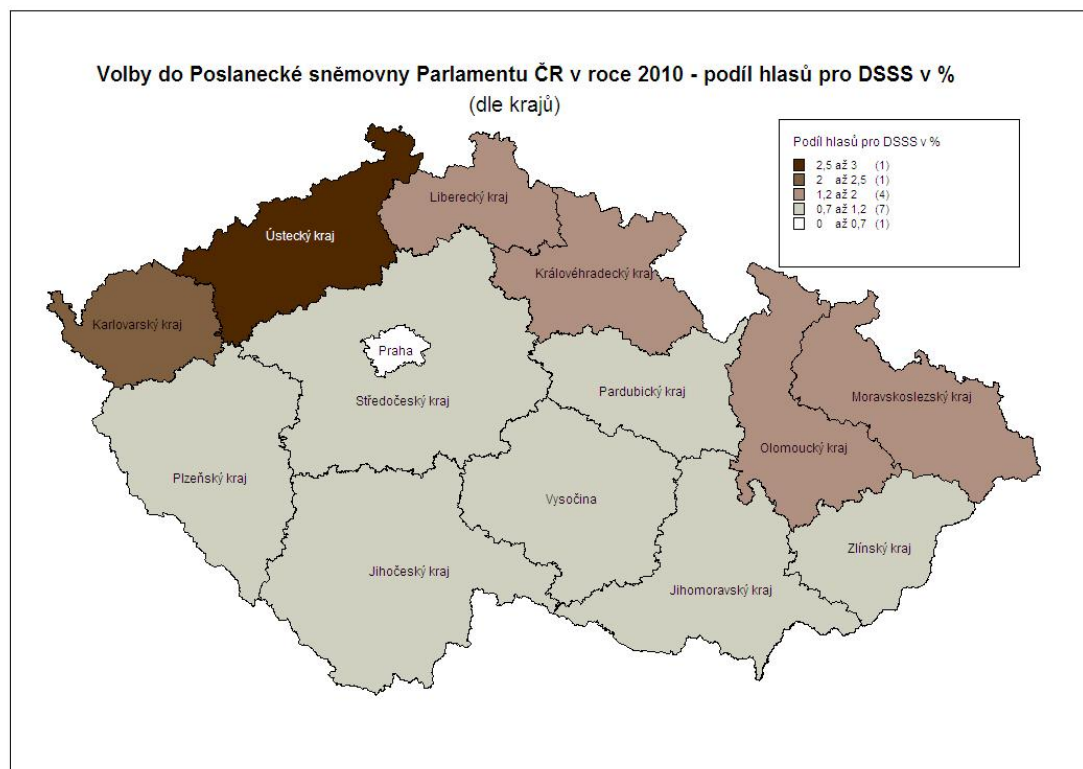
SEZNAM PŘÍLOH

Příloha P I: Obrázek č. 2

Příloha P II: Obrázek č. 3

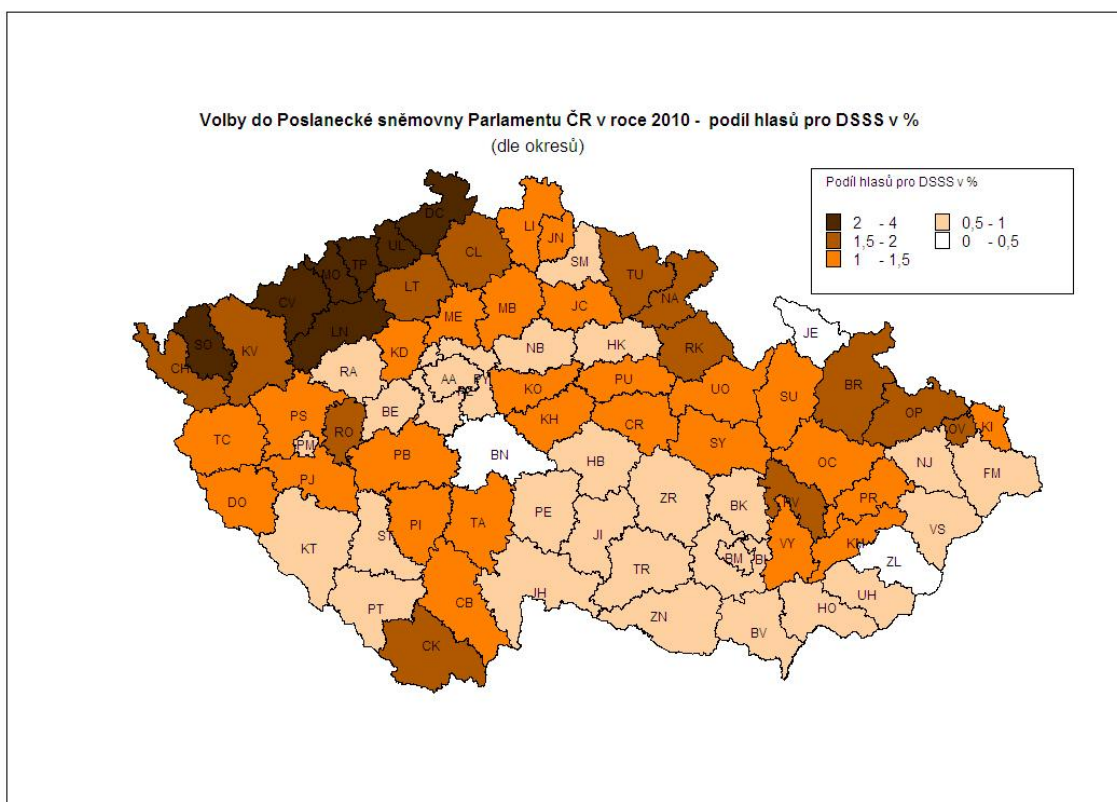

PŘÍLOHA P I: OBRÁZEK Č. 2

Obrázek 2. Podíl hlasů DSSS ve volbách 2010 (kraje)

PŘÍLOHA P II: OBRÁZEK Č. 3

Obrázek 3. Podíl hlasů DSSS ve volbách 2010 (okresy)